

OMNES UNUM

(TODOS UNO);

1 9 6 3

ŠTEV. 4

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

KAZALO

Jože Guštin: „Janezu Dobremu“ na grob in Pavlu VI. na pot	113
Anton Orehar: Pokojni ljubljanski škof, Anton Vovk	115
Enciklika Pacem in terris	119
Franc Gnidovec: Pozdrav novemu ljubljanskemu škofu	118
Mirko Gogala: „Exul familia“ v Argentini	122
Papež Janez XXIII. ob jubileju sv. bratov Cirila in Metoda	132
Franc Gnidovec: Prelat dr. Franc Grivec	133
Odšli so pred nami	136
Novice od povsod	139

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajate naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Jamnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 200 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnjimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO X.

1963

ŠTEV. 4

„Janezu Dobremu“ na grob in Pavlu VI. na pot

Jože Guštin, Argentina

Bil je poosebljena dobrota, z edinstveno močjo je ljubil vse ljudi kot svoje otroke, ki so na čudovit način čutili z njim v življenju, v agoniji in po smrti. Tako je vklesano na eno od strani katafalka, kamor so položili truplo pokojnega sv. očeta Janeza XXIII., ki se bo v zgodovini imenoval „Janez Dobri“.

3. junij, dan smrti papeža Janeza XXIII., je združil v žalovanju ves svet, ne samo katoličane, tudi pripadnike drugih ver in mišljenj. Vsi smo bili priče temu.

„Bil je človek, ki ga je Bog poslal, ime mu je bilo Janez. Ta je prišel v pričevanje, da je pričeval o luči, da bi vsi po njem vero sprejeli“ (Jan 1, 6-7). Te besede sv. Janeza Evangelista nam v polno označijo življenje in delo pokojnega sv. očeta.

Bil je brez dvoma „človek, ki ga je Bog poslal“. O vsakem papežu moremo tako reči, vendar le v meri, v kolikor je odgovarjal potrebam svojega časa. O pokojnem papežu moremo reči, da je na čudovit način odgovarjal potrebam časa.

Na obrazu, kretnjah in besedah smo mogli brati duh evangelija. Z mitro ali trojno krono na glavi, s hojo peš ali ko so ga nesli ob slavnostnih sprevodih, vedno je bil priča ponižnosti in dobrote. „On mora rasti, jaz pa se manjšati“ (Jan 3, 30).

Leta 1958, na dan kronanja, je v prvem govoru z bolečino v srcu zaklical: „Obzorje se mora razširiti. Imam še druge ovce, ki niso v skupnem hlevu.“ Verski razkol in oddaljenost ljudi od vere in Cerkve sta ga najbolj skrbela. To skrb je kazal vsa leta svojega vladanja. Še umirajoč je ponavljal besede Jezusove v agoniji: „Da bodo vsi eno... da bo svet veroval, da si me ti poslal“ (Jan 17, 21). Vse ljudi je vabil k edinosti v Cerkvi in z Bogom. Ni zapovedoval, tudi ni grozil, z ljubeznijo in dobroto je vabil in učil. Do zadnjega je vršil vlogo Dobrega Pastirja.

Ljubil je, kakor uči sv. Janez: „Otročiči moji, ne ljubimo z besedo,

tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici" (1 Jan 3, 18). Ljubil je zlasti tiste, ki so najbolj potrebni sočutja in dobrohotnosti. Obstal je in pokramljal ob preprostem delavcu. Njegovo prvo dejanje ob nastopu vladanja je bilo povišanje dohodkov vsem uslužbencem v Vatikanu. Očetovski je bil do tistih, ki so mu bili vsak dan najbolj blizu. Tega duha in čuta nam duhovnikom večkrat manjka! Obiskal je jetnike v Regina Coeli, bolnike v Bambino Gesù in postarane in zašle duhovnike na Via Camilluccia. Rad je prisostvoval procesijam v revnih predelih Rima. 11. septembra, tik pred začetkom II. vatikanskega koncila je v poslanici vsemu svetu poudaril: „Cerkve moramo svetu pokazati, kakšna je in kakšna želi biti. Je za vse in še posebej za uboge.“ Pred svetom je zelo spremenil podobo Cerkve. Ne da bi kritizirali preteklost, moramo priznati in poudariti, da je pokojni sv. oče pokazal svetu Cerkve tako, kakor mora vedno biti in se predstavljati po svojih škofih in duhovnikih. Biti ponižni in očetovski, biti bolj služabniki kakor gospodje. Bil je sredi razkošja v Vatikanu bolj blizu ubogim in potrebnim kakor kdo izmed nas. Po novi liturgiji Velikega tedna je obnovil staro navado, da tudi papež umiva noge starčkom.

Bil je neutruden borec miru. Celo komunisti so mu morali to priznati.

V štirih letih vladanja je veliko storil. Treba je pomisliti na njegovo starost in na bolezen. Napisal je devet okrožnic, šest Moto Proprio, ob več konsistorijih je zelo obnovil in povečal zbor kardinalov. Največje njegovo delo so cerkveni koncil in okrožnici „Mater et Magistra“ in „Pacem in Terris“.

Za pripravo koncila je velikokrat govoril in izdal nad sto dokumentov. S koncilom je hotel Cerkve bolj zainteresirati za probleme ljudi in ljudi približati Cerkvi. In povrh še problem zedinjenja vseh kristjanov.

„Mater et Magistra“ je odgovor komunizmu, čeprav besede komunizem ne rabi. Nauki te okrožnice so rešitev iz nevarnosti komunizma. Žal je svet razpravljal veliko samo o prvih treh delih, kjer okrožnica razpravlja o ekonomskih problemih, in je pozabil ali ni razumel četrtega dela, ki govori o duhovni obnovi človeštva, ki mora temeljiti na resnici, pravici in ljubezni.

„Pacem in terris“ je nauk Cerkve o politiki, kako mora biti urejena družba in kakšno mesto mora imeti človek v njej.

Najboljša okrožnica in nauk vsemu svetu pa je sv. oče sam s svojim življenjem in delom.

Pokojni sv. oče je dobro poznal Slovence in nas je rad imel. Pred dvema letoma je bil pri njem v privatni avdienci slovenski duhovnik. Ko je povedal, da je Slovenec, se je sv. očetu razvedril obraz in je po slovensko vprašal: „Kako vam gre?“ in je dodal: „Sloveni sono bravi“. Z velikim zadoščenjem je govoril o lepem vtisu, ki ga je dobil ob obnašanju naših ljudi v cerkvi in zadržanju pri molitvi. Govoril je o škofu Jegliču, o Zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu in še o drugih stvareh, ki jih je imel v spominu iz let, ko je potoval preko Ljubljane v Bolgarijo in Turčijo, kjer je bil dalj časa cerkveni poslanik.

Današnji časi so viharini. Božja previdnost nam je dala v teh viharjih vodnika, ki je ponovno pokazal človeštvu pravo pot. Svet je sprejel njegov nauk s simpatijo in sadovi so že zelo vidni. Biti moramo ponosni in Bogu hvaležni, ker smo doživeli in poznali ob krmilu Cerkve tako močno osebnost. Izprašajmo si vest, ali smo mi s svojim življenjem in delom vredni dobe tako velikega Vikarja Kristusovega na zemlji.

Novi sv. oče, Pavel VI., je vreden naslednik Janeza XXIII. V dose-
danjem življenju si je pridobil vse pogoje, da nadaljuje njegovo delo. Takoj
po izvolitvi je izjavil, da se bo nadvse trudil za mir med narodi, delal bo za
zedinjenje vseh kristjanov in bo nadaljeval II. vatikanski koncil. Božja
previdnost je hotela njega v tem času na papeškem prestolu. Mi bomo zanj
molili, obljubljamu mu zvestobo in pokorščino in bomo po njegovih navo-
dilih delali za boljšo bodočnost našega naroda in vsega človeštva.

Pavel VI., Janez Krstnik Montini, se je rodil 23. septembra 1897 v
Concesio in se je že prav majhen z družino preselil v mesto Brescia v Lom-
bardijski. Oče, odvetnik, časnikar in politik, je bil odločen katoličan, mati ver-
na in skrbna vzgojiteljica. Ljudsko in srednjo šolo je dokončal v domačem
mestu v jezuitskem zavodu. Tudi bogoslovje je končal v Brescia in je bil
posvečen v mašnika v maju 1920. Nato je študiral tri leta na Gregorijani v
Rimu. Leta 1923 je bil poslan za pomočnika na nunciaturo v Varšavi, na-
slednje leto se je vrnil v Rim in nastopil službo na državnem tajništvu sv.
stolice, kjer je skoraj nepretrgoma ostal do 1. novembra 1954, ko ga je Pij
XII. imenoval za milanskega nadškofa. V januarju 1952 ga je papež štel
med nove kardinale, pa je Montini to imenovanje odklonil. Za škofa ga je
hotel posvetiti papež sam, pa je prav tiste dni zbolel in ni smel zapustiti
stanovanja. 6. januarja 1955 je nastopil službo nadškofa v Milanu. Takoj je
začel pastoralne obiske in je v zelo kratkem času obiskal vse župnije. Or-
ganiziral je Veliki Misijon v Milanu, ustanavljal nove župnije in predvsem
skrbel za versko vzgojo otrok in mladine. Janez XXIII. ga je 15. decembra
1958 prištel med kardinale.

Na praznik Srca Jezusovega, 21. junija, je bil izvoljen za papeža in
si je nadel ime Pavel VI.

O Bog, pastir in vladar vseh vernikov, ozri se milostno na svojega
služabnika Pavla, ki si ga postavil svoji Cerkvi za pastirja: podeli mu, pro-
simo, naj tistim, čez katere je postavljen, koristi z besedo in zgledom in
tako s čredo, ki mu je izročena, dospe v večno življenje!

Pokojni ljubljanski škof, Anton Vovk

Anton Orehar, Argentina

Ko sva se lansko leto poslavljala v Rimu, nisem mislil, da sva zadnjikrat
govorila in da se bodo uresničile njegove besede. Objel me je in poljubil. Ko sem
ga vprašal: Kdaj se bova sedaj videla, je zajokal in rekel: „Veš, nikdar več.“ In
odšel je iz verande v svojo sobo.

Nadškof Vovk je bil posebnost na ljubljanskem škofovskem sedežu v 100
letih. Kot navaden župnik je prišel za škofa, kar se prej dolgo ni zgodilo, ker so
bili predniki navadno le bogoslovni profesorji. Posebnost ga je čakala zaradi
razmer, v katerih je moral škofijo voditi in jo varovati, da se ne razsuje v razvaline
pod silo komunizma, ki je prišel na oblast.

Bil je sin kmetskih staršev. Rodil se je 19. maja l. 1900 na Vrbi, župnija Breznica na Gorenjskem, kot daljni sorodnik pesnika dr. Fr. Prešerna. Po končani ljudski šoli je bil na nižji gimnaziji v Kranju, višjo z maturo je pa naredil v škofovih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano. V mašnika je bil posvečen l. 1923 v Ljubljani; šel je za kaplana v Metliko, nato v Tržič, kjer je zelo mlad l. 1928 postal župnik. Škof dr. Rožman ga je l. 1940 imenoval za kanonika „ad baculum“ in l. 1944 za rektorja bogoslovnega semenišča. Po odhodu škofa Rožmana je leta 1945 za proštom Nadrahom kot gen. vikar po kan. 429 prevzel vodstvo ljubljanske škofije. L. 1946 je bil v septembru imenovan za naslovnega škofa kardiškega in pomožnega škofa ljubljanskega ter bil posvečen po apostol. nunciju msgr. Hurleyu 1. decembra. Leta 1950 ga je Sv. Stolica imenovala za apostolskega administratorja ljubljanske škofije „sede plena“. Po smrti škofa Rožmana je bil novembra 1959 imenovan za rednega škofa ljubljanskega in ko je v februarju l. 1962 v spomin 500-letnice ljubljansko škofijo povzdignil Janez XXIII. v nadškofijo, je postal msgr. Vovk nadškof ljubljanski.

Nekako 10 let ga je mučila težka sladkorna bolezen, ki so jo odkrili po znanem komunističnem napadu l. 1952. Bolezen in delo sta mu zrahljala zdravje, da je umrl star komaj 63 let. Že pri jubilejnih slovesnostih v septembru 1962 se je bolezen z vso silo javila, da je komaj končal pontifikalno mašo. Z zadnjimi močmi je šel v oktobru v Rim na II. vatikanski koncil, kjer se je skoro slep do konca udeleževal vseh sej, nato pa vrnil domov v posteljo. Vendar je na tiho soboto še sam posvetil diakone in na Binkošti bil ob blagoslovitvi novega opata v Stični p. Rafaela Ašiča. Kljub močni volji ga je bolezen zmagala. Umrl je prav na praznik zavetnikov nadškofije sv. Cirila in Metoda, 7. julija.

Nadškof Vovk ni bil noben študijski talent, to priznajo sošolci iz gimnazije in bogoslovja, bil pa je naravno bister za praktične stvari. In prav zato je bil tako primeren za vodstvo škofije v teh izrednih razmerah, ko mnogokrat študij manj pomaga kot naravna prisotnost duha. Bil je dober gospodar in upravitelj, kar je dokazal takoj kot župnik v Tržiču, kasneje v Ljubljani kot upravitelj premoženja stolnega kapitlja in kot rektor v semenišču, ko se morajo prav njemu bogoslovci zahvaliti, da med drugo svetovno vojno niso stradali. Kot škof je imel nešteto problemov zaradi pomanjkanja duhovnikov, zaradi stika z oblastmi in še posebej, ko je bil za nekaj časa imenovan l. 1951 za administratorja slovenskega dela reške in tržaško-koperske škofije v Jugoslaviji. Teorija in praksa sta se združili, ko je kanonika dr. Jožeta Pogačnika imenoval najprej za svojega delegata, leta 1950 pa generalnega vikarja in v l. 1963 ga je sprosil za pomožnega škofa. V težkih razmerah je prav za jubilejne slovesnosti obnovil stolnico in škofijo.

Sam je pripovedoval, kako so mu oblastniki očitili: Vi ste rad škof, pa niste doktor. Bilo mu je zadosti in je končno ob priliki odgovoril: Gimnazijo sem končal z odliko, dovršil sem teološko fakulteto. Pa gledam v časopisu predsednika Tita, da ima samo obrtno šolo. Če je zanj zadosti, da ga vi poslušate, bo tudi zame ta študij zadoščal. Od takrat je imel mir.

Po naravi je bil mešanica sangvisističnega in koleričnega temperamenta, zato sta se v njem prelivala prijetnost in energija. Povsod je resno delal in dosti storil, nikdar pa ni bil nasilen. Do svojih kaplanov je bil bratski, a zahteval je od njih resnost in delo. Spoznal sem ga kot bogoslovec. Kasneje sem bil z njim več skupaj kot stolni vikar, ko je bil on kanonik. Bil je odkrit in prijeten, a vedno

resen družabnik. Kako lepo je bilo, ko smo skupaj obhajali godove, kar za Ljubljano ni bila tako navada. Večkrat smo šli skupaj ven na izlet, kjer je bilo vedno lepo.

Rad je imel Cerkev, zato se je za njo toliko trudil. Že kot župnik se je prizadeval, da bi uredil dušno pastirstvo čimbolj sodobno. Kot malokateri duhovnik je rad šel v inozemstvo na duhovniške tečaje za dušno pastirstvo. Z vso modrostjo je vodil župnijo. To se je pokazalo v Trzinu, ko so se začela trenja v Jugoslovanski strokovni zvezi, v kateri so bili organizirani tudi tamošnji delavci. Do zadnjega jih je obdržal v cerkvi in pri verskem življenju. Nekateri so se čudili, da je kot župnik večkrat na leto šel tudi v družino, kjer ni bilo vse prav. „Ne grem zaradi denarja, ampak duše imajo, ki jih moram tudi njim zveličati,“ tako je razložil. V borbe ideoloških ostrin se ni spuščal, zato je imel nekoliko zložnejše stališče v revolucionarni dobi vladanja škofije, dasi mu nihče ni mogel očitati plahosti ali popustljivosti, nasprotno, bil je poleg kard. Stepinca eden najodločnejših jugoslovanskih škofov. S ponosom mi je rekel v Rimu: „Prvi uradni obisk pri oblasteh sem naredil, ko sem bil imenovan za nadškofa.“

Neustrašeno je učil svoje vernike o verski vzgoji, o sv. zakonu, bodril jih je v pastirskem pismu, naj ostanejo zvesti sv. veri, četudi bo treba umreti. Težko delo ga je čakalo, da je rešil edinost škofije: vernike zveste Cerkvi in duhovnike združene ob papežu in škofu. Težak položaj je v tem glede zvestobe duhovnikov nastal, ko je bilo ustanovljeno Cirilmetodijsko društvo duhovnikov, s katerim je komunistična oblast imela namen odtrgati duhovnike od škofa, naj so se ti duhovniki sami tega zavedali, ali ne. Škof se je trudil in se je njegovi potrpežljivi modrosti zahvaliti, da se to ni zgodilo. Sam Bog ve, koliko so ga stale kanonične vizitacije, da je videl vernike, jih učil in bodril tudi duhovnike. Obojni so videli v njem očeta, ki zanje žrtvuje vse, tudi svojo osebo. Vsem je v spominu, kako so 20. jan. 1952 nadškofa polili z bencinom in ga zažgali, potem pa 4 ure sramotili na postaji, ko je čakal odhoda v Ljubljano. Na to je misliti tistim, ki menijo, da je komunizem popustil v svojem sovraštvu do Cerkve.

Kak problem je bil za škofa, ko so zaprli škofijsko gimnazijo, škofove zavode zasedli, zaprli vse katoliške šole in končno vrgli verouk iz šol. Ni nehal bodriti duhovnikov, naj ne pozabijo svoje učeniške službe in sam na birmah z očetovsko dobroto spraševal otroke, da jim tako vlije ljubezen do krščanskega nauka, ki so ga z velikimi omejitvami morali poslušati zunaj šol. V uvodu v „Veliki katekizem“ l. 1959 govori nadškof Vovk otrokom: „Obiskuj verouk z veseljem. Obiskuj ga redno, zakaj vsaka zamujena ura bi se ti pri verskem znanju poznala. Obiskuj ga stanovitno, vsaj toliko časa, dokler hodiš v šolo. Pa tudi ko odrasteš, ne pozabi na versko izobraževanje in z veseljem živi po svoji veri. Rad poslušaj pridige, beri verske knjige, posebno ljubi knjigo vseh knjig, sveto pismo. Tako boš varno hodil po življenja poti — v večno domovino.“

Ko so ukinili še skromno „Oznaniilo“, je škofija ostala brez verskega lista in „Škofijski list“ je moral do zadnjega izdajati kot razmnoženino, med tem, ko je bilo dosti tiskarn in papirja za tiste, ki so se priklonili pred oblastniki.

Ko je nadškof bil na vatikanskem koncilu so ga drugi škofje gledali kot mučenca, ki je začasno prišel iz bitke. In prav so imeli.

Nadškof bo ostal v zgodovini ljubljanske škofije kot pastir, ki je izkrvavel za njen blagor in svobodo vesoljne Cerkve.

Pozdrav novemu ljubljanskemu škofu

Franc Gnidovec, Argentina

„Vas je Sveti Duh postavil za škofo, da vodite Cerkev božjo“ (Apd 20, 28), govori sv. pismo o naslednikih apostolov v Cerkvi.

Iz naše srede, iz naših vrst, iz duhovnikov našega rodu in naše krvi je izbran in posvečen novi škof.

Pridružen je kolegiju škofov, ki je kot naslednik zbora apostolov odgovoren za vodstvo in življenje Cerkve.

Postavljen je za ljubljanskega škofa, da bi bil pomočnik sredi trpljenja obnemoglemu velikemu in predobremu nadškofu Antonu.

V nepretrganem nasledstvu škofov od izhodiščnega temelja apostolov, ki nam o njem govori tudi nastop novega škofa, sredi vseh homatij in stisk v porajanju novega sveta živo čutimo tisočletno in trajno trdnost Cerkve.

Čutimo v tej trdnosti Cerkve in njenih škofih poroštvo novih, boljših časov.

V slovenskih škofih in njih nepretrganem nasleđstvu preko dobrih in slabih časov, vidimo trdno poroštvo zvestobe našega naroda pravi Kristusovi veri, ki ostane neomajna v vsakih razmerah.

Čutimo, da so našemu narodu prava opora, kot hrbtnica v njegovem organizmu in sredi kakršnih koli stisk poroštvo prave in resnične lepe bodočnosti naši škofje.

Zato novega slovenskega škofa veselo pozdravljamo.

Čutimo se v tem povezane s slovenskimi verniki in duhovniki v domovini vsi duhovniki slovenske krvi in slovenske besede kjerkoli zunaj tesnih političnih meja današnje Slovenije; naj bo to v bližnji Avstriji in Italiji ali pa v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Holandski, Angliji, pa prav tako v daljnih deželah Severne in Južne Amerike ter Avstralije; naj bodo to že zunaj rojeni duhovniki slovenske krvi, posebej pa še duhovniki zdomeci, ki bolj poznamo razmere v domovini in bomo še posebno znali ceniti žrtve novega škofa, posebno duhovniki, ki so ljubljanski škofiji še danes inkardinirani.

Nismo v domovini, pa tja toliko romajo naše misli in najboljše želje ter naše tihe, a goreče molitve.

Saj smo v neki meri še vedno sodelavci in pomočniki slovenskih škofov, ki delamo na oddaljenih postojankah slovenske širše domovine, kjer žive kot izseljenci ljudje našega rodu in lepe naše besede, bivši verniki slovenskih škofij. Po volji Cerkve in po globoki narodni zavesti, ki je milost v služabnikih Cerkve ne uničuje, ampak plemeniti, tudi za te vernike slovenski škofje čutijo skrb in odgovornost. V tej skrbi jih današnje razmere ovirajo. A božja Previdnost je nas poklicala in nam omogočila, da med našimi ljudmi izvršimo delo, ki slovenske škofo skrbi.

Obenem s slovenskimi duhovniki v domovini se čutimo povezane s slovenskimi škofi in smo ponosni, da moremo skupno z njimi nositi težo časov za lepšo bodočnost sveta in najprej našega naroda.

V teh mislih čestitamo novemu škofu k časti, pa mu k bremenu, ki bo v teh časih in razmerah dvakrat težko, želimo vseh blagoslovov, da bo — o čemer smo prepričani — v velikih časih vreden naslednik velikih škofov ljubljanskih.

Čestitamo ljubljanski nadškofiji, da je dobila škofa, ki je po svoji izobrazbi in apostolski gorečnosti za to službo tako pripravljen.

S temi željami in v zavesti tesne povezanosti v isti čredi Kristusovi in z močnimi vezmi iste narodnosti kličemo našemu novemu škofu slovenski duhovniki zunaj meja ožje domovine:

„Josepho episcopo pax, vita et salus perpetua; tempora bona veniant, pax Christi veniat, regnum Christi veniat!“

*

Podatki iz življenja novega škofa:

Novi škof dr. Jože Pogačnik se je rodil 28. septembra 1902 v Kovorju. Klasično gimnazijo je končal v Ljubljani, kjer je bil gojenec Marijanišča. Bogoslovje je študiral na teološki fakulteti v Innsbrucku v Avstriji, kjer je bil gojenec mednarodnega zavoda Canisianuma in kjer je naredil teološki doktorat. Kaplan je bil v Kranju in v Trnovem v Ljubljani. Leta 1937 je postal ravnatelj Marijanišča v Ljubljani. Deset let je bil urednik publikacij družbe sv. Mohorja. Od 1. 1945 je bil stolni kanonik v Ljubljani. Tu je dalj časa vršil posle generalnega vikarja. Škofovsko posvečenje je prejel v nedeljo, 7. aprila 1963.

Enciklika *Pacem in terris*

Na venki četrtek, dne 11. aprila 1963, je papež Janez XXIII. izdal okrožnico o miru na svetu. Začenja se z besedami: *Pacem in terris*, in je naslovljena ne le na katoliške škofo, kakor je običajno, temveč tudi na duhovnike in vernike vsega sveta ter na vse ljudi, ki imajo dobro voljo. Papež ji je sam dal tale naslov: *de pace omnium gentium in veritate, iustitia, caritate, libertate constituenda*. Okrožnica je zbudila tudi med nekatoličani po svetu veliko pozornost. Ima uvod in pet poglavij. Tu moremo o njej le kratko poročati.

Uvod. Mir, ki ga vsi ljudje tako žele, je mogoče doseči in ohraniti le, če se vestno držimo od Boga postavljenega reda. A zakoni, ki veljajo za obvladovanje nerazumnih bitij, ne veljajo za človeka; tega je treba vladati po zakonih, ki jih je Stvarnik položil v človekovo naravo.

I. Pravice posameznika

Človek je oseba, to je umno in svobodno bitje. Zato ima pravice in dolžnosti; te so splošne, to je ima jih vsak človek, in so nedotakljive. Še večje je pa dostojanstvo človekove osebe po božjem razodetju: s Kristusovo krvjo odrešeni ljudje so namreč božji otroci in prijatelji ter dediči nebeške slave.

Tako ima človek pravico do življenja, do telesne neokrnjenosti, do sredstev za dostojno življenje, to je pravico do hrane, obleke, stanovanja, počitka, zdravstvene oskrbe, v potrebi do pomoči od države, zato pravico do pomoči v bolezni,

v času delne ali popolne nesposobnosti za delo, v bolezni, v pomanjkanju in v potrebi sploh.

Po naravnem pravu ima človek pravico do dobrega imena, pravico, da svobodno išče resnico, da v mejah nravnosti izpoveduje svoje mišljenje, pravico do poklica, pravico, da izve resnico o javnih dogodkih. Ima pravico do svojim sposobnostim primerne študija. Ima pravico, da časti Boga in zasebno ter javno izpoveduje vero; pravico, da si izbere zakonski ali duhovniški ali redovniški stan. V družini imata mož in žena enake pravice in enake dolžnosti. Družina je prvo in naravno seme človeške družbe, zato je potrebna najskrbnejše nege v gospodarskem, socialnem, umskem in nravnem pogledu. Starši imajo pravico do vzreje in vzgoje otrok.

Na gospodarskem področju ima človek po naravnem pravu pravico do svobodnega dela, pri katerem mora biti zavarovano njegovo telesno in nravno zdravje. Mladim se ne sme nalogati delo, ki njih razvoju škoduje, ženam ne tako, ki ni združljivo z dolžnostmi žene in matere. Delavec ima pravico do družinske plače. Človek ima po naravi pravico do lastnine in sme svoje imetje množiti, toda na zasebni lastnini so socialne dolžnosti. Človek ima pravico do združevanja, celo do izselitve v drugo državo, pravico do političnega delovanja, s katerim prispeva k javni blaginji. Kot oseba ima pravico do pravnega varstva.

A vsaki pravici obenem odgovarja tudi dolžnost, npr. pravica do življenja nalaga dolžnosti skrbeti, da si življenje ohranimo. Kdor se za svoje pravice poteguje, na dolžnosti pa pozablja, je podoben človeku, ki z eno roko zida, z drugo pa podira. Ker je človek socialno bitje, si moramo tudi drug drugemu pomagati. Vsakdo mora iz pravičnosti spoštovati pravice drugega in svoje dolžnosti spo- njevati; iz ljubezni naj pa od svojega deli drugim in potrebe drugih naj ima za svoje potrebe.

Za današnji čas je značilno troje: delavstvo je v gospodarskem in socialnem pogledu polagoma napredovalo, žene, sveste si svojega dostojanstva, so prevzele v družini in v javnosti več pravic in dolžnosti in vsi narodi postajajo neodvisni, samostojni.

II. Oblastniki

Kakor človeška družba, tako je oblast od Stvarnika. A ljudje imajo pravico, do- očiti obliko države in izbrati oblastnike, ki skrbijo za javno, telesno in duševno blaginjo. Javna blaginja je predvsem v tem, da oblast spoštuje in brani pravice in dolžnosti človeške osebe ter pravice in dolžnosti posameznikov med seboj vskladi. Javna oblast mora skrbeti za javne dobrine. Kakšna oblika države je najbolj primerna, se ne da splošno določiti. Današnje oblike imajo veliko vrednost.

III. Mednarodni odnosi

Tudi mednarodni odnosi morajo temeljiti na resnici, pravici, ljubezni in svobodi. Vse države so po naravi enake, z enakimi pravicami, ni diskriminacije med narodi. Bolj razviti narodi ne smejo nad drugimi gospodariti, temveč jim morajo pomagati. Države imajo pravico do življenja in napredka, tudi do spoštovanja drugih. Koristi držav si sicer včasih nasprotujejo, spori se pa ne smejo reševati z orožjem ali z zvijačo in prevaro, temveč s pravično poravnavo.

Od 19. stoletja dalje hoče vsak narod postati samostojen in zedinjen. Vendar obstajajo nujno še vedno narodne manjšine. Tu nastajajo zamotana vprašanja. Kdor razvoj narodne manjšine ovira, hudo greši zoper pravičnost, posebno če hoče manjšino iztrebiti. Pravičnost zahteva, da državna oblast razvoj manjšine uspešno podpira, skrbi za njen jezikovni, kulturni in gospodarski razvoj in ohranja njene običaje. Narodne manjšine pa naj se ne zapirajo ozko vase, okoristijo naj se s položajem, ko morajo živeti v skupnosti z drugim narodom, in naj njegove vrline vsrkavajo vase; trmoglavljenje prinaša mnogo škode in ovira napredek narodov.

Mednarodne gospodarske, socialne, politične, kulturne, zdravstvene in športne vezi prinašajo dobre sadove in koristijo blaginji vse človeške družine. Atomsko oboroževanje nalaga narodom velika bremena in zaostale narode prikrajšuje za podporo; narodi pa zaradi tega žive v vednem strahu. Pravičnost in pamet zahtevata, da tekma v oboroževanju preneha, zahtevata istočasno obojestransko razorožitev in prepoved atomskega orožja; z vsemi silami je treba preprečiti tretjo svetovno vojno. Da bo to mogoče, je potrebna najprej duhovna razorožitev, odkritosrčna in vzajemna volja po miru. Resnični mir se ne bo rodil iz oboroževanja, marveč iz medsebojnega zaupanja. Papež roti voditelje narodov, da store vse, da bo potek človeške zgodovine v skladu s človekovim dostojanstvom.

Pravica do svobode zahteva, da noben narod drugega ne stiska in se ne vtika v njegove zadeve, temveč mu pomaga k napredku. Cvetoče države morajo revnejšim pomagati. Prepričanje današnjega človeštva je, da se nasprotja med narodi ne smejo reševati z orožjem, temveč z dogovori in pogodbami. V današnji dobi, ki ima atomsko orožje, bi bilo zoper pamet, če bi imeli vojno za primerno sredstvo, da branimo kršeno pravico. Odnose med ljudmi ne sme narekovati strah, temveč voditi ljubezen.

IV. Mednarodna oblast

Mednarodna povezanost narodov in držav je danes mnogo večja, kakor je bila v prejšnjih časih. Za skupne potrebe vsega človeštva je potrebna vseobčja oblast, ki naj skrbi za skupno blaginjo vsega človeštva. Tako vseobčja javna oblast pa more ustvariti le svobodno soglasje vseh narodov. Papež tu omenja organizacijo združenih narodov in želi, da bi ta svoje posamezne svete še bolj prilagodila svojim obsežnim in vzvišenim nalogam. Nekateri ne odobravajo vseh odstavkov v Izjavi o človečanskih pravicah, ki jo je razglasila generalna skupščina te organizacije l. 1948, in to upravičeno; vsekakor pa je ta Izjava kot prvi korak na poti do pravno-politične organizacije svetovne skupnosti narodov.

V. Katoličani naj v javnosti delajo

Papež katoličane spodbuja k delu v javnosti. Zato jim je potrebna verska izobrazba. Ni prav, da so v znanosti strokovnjaki, njih versko znanje je pa le začetniško. Pri delu z nekatoličani naj spoštujejo njih človeško dostojanstvo. Papež svari pred nepremišljenim, naglim reformatorstvom, zakaj v naravi vse raste polagoma, podobno tudi v človeških ustanovah: polagoma in od znotraj.

Sklep: Ker mir more dati le Bog, je treba zanj tudi moliti. Kristus je začetnik in poroštvo miru; v njem se bodo narodi bratsko med seboj ljubili in med njimi bo vedno vladal in cvetel zaželeni mir — „optatissima pax“.

„Exul familia“ v Argentini

Mirko Gogola, Argentina

Drugi del 1): DUŠNO PASTIRSTVO ZA IZSELJENCE

Prvi plenarni koncil argentinskih škofov iz leta 1953 v poglavju o laikih govori tudi o dušnem pastirstvu za izseljence. V dekretu 287, točka 3. je določeno: „S posebno vnamo je treba duhovno oskrbovati priseljence v naše kraje in vestno spelnjevati določbe, ki jih je o tej stvari dal papež Pij XII. v apostolski konstituciji „Exul Familia“ z dne 1. avgusta 1952.“

Za razumevanje tega dekreta in za presojo njegovega vpliva na dušno pastirstvo izseljencev v Argentini moramo torej predvsem dobro poznati zadevne določbe v konstituciji „Exul Familia“ (= EF). Zato si jih bomo na kratko ogledali. Še prej pa bomo spregovorili par besed o ureditvi dušnega pastirstva izseljencev, preden je bila izdana omenjena konstitucija.

A) UREDITEV DUŠNEGA PASTIRSTVA ZA IZSELJENCE PRED KONSTITUCIJO EF

1. Duhovna oskrba izseljencev je bila že od nekdaj poverjena škofom in župnikom tistih krajev, kamor so izseljenci prišli. Saj vemo, da je v Cerkvi redna organizacija dušnega pastirstva izvedena po teritorialnem načelu tako, da je vsa Cerkve razdeljena na večja ozemlja, ki se imenujejo škofije, in ta spet na manjše dele, župnije (cfr. kan. 215, 216). Krajevni škofje in župniki imajo na podlagi tega dolžnost, skrbeti za vse, ki prebivajo na ozemlju njihove škofije oziroma župnije. Ko so se torej izseljenci nastanili v tujih deželah, so postali člani tamkajšnjih škofij in župnij, na katere je prešla odgovornost za njih duhovno oskrbo (cfr. kan. 94).

S tem je bila zadeva dušnega pastirstva za izseljence načelno sicer rešena, praktično pa še daleč ne. Krajevne župnije so v večini primerov skoraj brez moči, da bi pritegnile izseljence v svoje farno občestvo. Ovire za to so seveda obojestranske in številne. Druga narodnost, drugačen jezik, popolnoma spremenjene razmere, svojska duševnost izseljencev, nerazumevanje, nezanimanje ali nespособnost odgovornih činiteljev in še mnogo drugih okoliščin je krivih, da je redna krajevna organizacija dušnega pastirstva za izseljence nezadostna in neučinkovita. Teh težav se je zavedla tudi cerkvena oblast, ki jih je na razne načine skušala premestiti.

1) Prvi del glej Omnes Unum. 1962, p. 96-105.

2. Eden izmed teh načinov je bila ustanovitev jezikovnih ali narodnostnih župnij. Mnogo ovir za dušno pastirstvo izseljencev je bilo tako odstranjenih, vendar pa v celoti vprašanje tudi s tem ni bilo rešeno: Prvič zato ne, ker takim župnijam, ki predstavljajo izjemo od pravila, cerkvena zakonodaja sama ni bila preveč naklonjena (cfr. kan. 216,4). Drugič pa tudi zato ne, ker za ustanovitev take župnije niso vedno dani potrebni pogoji kot npr.: zadostno število vernikov istega jezika ali narodnosti, ki so dovolj stalno ali kompaktno naseljeni, ki so versko in narodno tako zavedni, da so pripravljeni vzdrževati svoje lastno dušno pastirstvo, in ki imajo za to tudi potrebna materialna sredstva.

3. Zato so si drugod skušali pomagati tako, da so na krajevnih župnijah nastavili kaplana iste narodnosti ali jezika, kot so bili izseljenci (cfr. kan 476,2). Tak kaplan je bil včasih nastavljen izključno samo za izseljence, največkrat pa je moral pomagati tudi pri ostalem farnem delu; včasih je dobil naročilo, naj skrbi za izseljence, večkrat pa samo dovoljenje, da se temu delu posveti v času, ki mu preostane.

Ceprav je bila navzočnost takega kaplana za izseljence vedno dragocena, vendar s tem še daleč ni bilo zadoščeno njihovim potrebam, zlasti v nekaterih primerih, kot je iz povedanega razvidno. Poleg tega je bil njegov apostolat omejen le na eno faro.

4. Zlasti to zadnjo težavo so skušali premagati izseljenski duhovniki, katerih delokrog se je raztezal na več župnij, največkrat pa celo na več škofij ali na celo deželo. Bili pa so ti duhovniki brez vsakega cerkveno pravnega štatuta, kar je silno oteževalo njihovo že tako dovolj težko delo. Pri svojem apostolatu med izseljenci so bili prav tako kot kaplani popolnoma odvisni samo od osebne naklonjenosti krajevnih cerkvenih predstojnikov, ki pa kaj pogosto niso imeli pravega razumevanja za svojske potrebe izseljenskega dušnega pastirstva. Tega položaja tudi vizitatorji in delegati za poedine narodnosti, ki jih je sveta stolica pošiljala v razne dežele, niso bistveno izboljšali. Zato dušno pastirstvo za izseljence še daleč ni bilo tako učinkovito, kot bi moralo biti in bi tudi dejansko lahko bilo, če bi bilo pravno bolje urejeno. In to ravno je Cerkev skušala storiti s konstitucijo EF.

B) KAKO JE KONSTITUCIJA EF PRAVNO UREDILA DUŠNO PASTIRSTVO IZSELJENCEV

I. Stara in novo

1. Najprej moramo poudariti, da je EF redno organizacijo dušnega pastirstva po teritorialnem načelu v bistvu pustila nedotaknjeno. Zato so pravice in dolžnosti krajevnih škofov glede duhovne oskrbe izseljencev praktično ostale nespremenjene. Skoraj isto velja tudi za krajevne župnike, kot bomo še natančneje videli.

2. Kar pa se tiče narodnih ali jezikovnih župnij, jih konstitucija ne le predvideva, temveč jim je odločno bolj naklonjena kot zadevna kanonska določba. Smatra jih za nekaj reden način, ki naj bi imel prednost pred vsemi drugimi (cfr. EF n. 32; ta in vse ostale navedbe iz EF se nanašajo na njen drugi, pravni del in na obrobne številke). Dovoljenje za njih ustanovitev pa more tudi v bodoče dajati le konzistorialna kongregacija (EF, n. 4).

3. Ker pa ustanovitev narodnih in jezikovnih župnij le ni vedno primerna in je velikokrat naravnost nemogoča, zato je EF uvedla novost v organizacijo dušnega pastirstva izseljencev, namreč izseljenske misijonarje. In v tem ravno je veliki pomen naše konstitucije.

II. Kdo so izseljenci

1. Ker so izseljenski misijonarji namenjeni izseljencem svojega jezika ali naroda (cfr. EF n. 24), je pojem izseljenca tudi s pravnega stališča treba jasno opredeliti.

Izseljence naša konstitucija na več mestih imenuje tujerodce. To so torej ljudje, ki ne živijo na domačih tleh, kjer so se rodili, temveč so šli na tuje, kjer ali ne govore njihovega jezika ali ne pripadajo njih državi ali narodu.

2. Pri tem pa je brez pomena, ali so ti tujerodci prišleci ali tujci (cfr. EF n. 39), to se pravi, ali so si v kraju, kamor so se izselili, že pridobili vsaj nepravdo domovališče ali še ne (cfr. kan. 91).

3. Še več! Glede na učinke, ki se v konstituciji omenjajo, spadajo med izseljence: „1. vsi tujerodci — tudi oni, ki so prišli iz kolonij — pa naj se mude na tujem ozemlju kolikor časa že in iz kateregakoli razloga, tudi če se zaradi študija; 2. njihovi potomci, četudi so dobili pravice državljanstva“ (EF n. 40).

III. Izselski misijonarji

1. Izselski misijonarji so tisti duhovniki, ki so bili s posebnim reskriptom konzistorialne kongregacije potrjeni in imenovani (cfr. EF n. 33. 5. 31), da „opravljajo dušno pastirstvo med verniki svojega jezika ali naroda pod vodstveno oblastjo krajevnega ordinarija in po določbah konzistorialne kongregacije“ (EF n. 24).

Izselski misijonar torej ni katerikoli duhovnik, ki vrši dušno pastirstvo v prid izseljencev. Zanj je bistveno, da je bil imenovan od konzistorialne kongregacije in da vrši svoje delo po določbah, ki jih je za to dala konstitucija EF.

2. Izselske misijonarje pa konzistorialna kongregacija ne le imenuje, temveč jih tudi namešča na dušno pastirske postojanke, jih vodi in nadzira, jih premešča, sprejema njih odpoved na službo in jih, če je primer tak, odstavlja (EF n. 5).

3. Kandidate za izselske misijonarje pa konzistorialna kongregacija izbira med prostovoljci (cfr. EF n. 5. 12. 55), bodisi med svetnimi duhovniki bodisi redovniki, ki morajo seveda za to imeti dovoljenje lastnega ordinarija. Delo izselskih misijonarjev smatra konstitucija „za tako težko službo“ (EF n. 54), da vanjo nobenega duhovnika ne mara siliti.

4. Čeprav konzistorialna kongregacija izselske misijonarje imenuje in nastavlja, jim pa s tem še ne da potrebne oblasti za izvrševanje dušnega pastirstva med izseljenci. To oblast morajo dobiti od krajevnega ordinarija, ki jih mora ob prihodu v škofijo sprejeti in jim izročiti duhovno oskrbovanje izseljencev (EF n. 33. 34).

Istočasno jim morajo škofje določiti, če se le da, kako cerkev ali kapelo ali javen ali pol javen oratorij za opravljanje božje službe v prid izseljencev (EF n. 37). Če pa ni mogoče misijonarju dati kake cerkve v njegovo izključno uporabo, „pa naj krajevni ordinarij izda določbe, po katerih bo smel izselski misijonar svobodno in polno izvrševati svojo službo v kaki cerkvi, tudi župnijska ni izvzeta“ (EF n. 37).

Izselski misijonarji pa „so za časa svoje službe popolnoma podložni vodstveni oblasti krajevnega ordinarija tako glede izvrševanja službe kot glede discipline; ni nobenega privilegija, po katerem bi bili izvzeti“ (EF n. 38).

5. Oblast, ki naj jo škofje dajo izselskim misijonarjem, je župnijska. „Misijonar, ki ima to oblast, se glede izvrševanja dušnega pastirstva zenačuje z župnikom; zato ima smiselno iste pravice v korist duš in ga vežejo iste dolžnosti, ki jih imajo po občem pravu župniki ali vežejo nje. Zato naj ima zlasti župnijske knjige, ki se omenjajo v kan. 470. cerkv. zakonika“ (EF n. 36).

Takšna župnijska oblast izselskega misijonarja je osebna. Zato se more izvrševati le nad tujerodci ali nad priseljenimi osebami (EF n. 5).

6. Dalje je župnijska oblast izselskih misijonarjev „enakopravno skupna z oblastjo krajevnega župnika, čeprav se izvršuje v cerkvi ali kapeli ali javnem ali na pol javnem oratoriju, ki je izročen misijonarju“ (EF n. 35 H).

Krajevni župniki potemtakem niso nič prikrajšani na svojih pravicah zaradi navzočnosti izseljenskega misijonarja. Ta pa je v izvrševanju svoje oblasti popolnoma neodvisen od krajevnega župnika. Le ob koncu leta mu mora poslati en autentičen izvod župnijskih knjig, ki jih vodi za izseljence (EF n. 16). Tako so te knjige zavarovane pred izgubo, tudi če bi se z misijonom kdaj prenehalo.

7. Vsak izseljenec ima torej na razpolago dva župnika: krajevnega župnika, h kateremu pripada, ker živi na teritoriju njegove župnije; in pa izseljenskega misijonarja, h kateremu spada kot član določene izseljenske skupine. Cerkev pa mu da svobodo, da sam izbira med obema:

„Vsak tujerodec... ima polno pravico, da se glede zakramentov, tudi glede zakona, obrne ali na... misijonarja svojega jezika ali na krajevnega župnika“ (EF n. 39).

To je silno modra določba, s katero hoče Cerkev zavarovati najvišjo dobrino izseljencev, namreč zveličanje njihove neumrljive duše.

8. Kar se tiče osebnega cerkvenopravnega položaja izseljenskih misijonarjev, je določeno, da njih služba ne povzroči ekskardiacije in v ničemer ne izvzame izpod oblasti lastnega ordinarija, kakor tudi ne izpod oblasti ordinarija kraja v katerem se pač mude (EF n. 18). Torej tudi zanje glede tega veljajo iste določbe kot za ostale duhovnike v izseljenstvu, ki smo jih v prvem delu te razprave razložili.

9. Izseljenski misijonar sme biti na leto odsoten mesec dni, da je le za potrebe izseljencev poskrbljeno z duhovnikom, ki ima zadevni reskript konzistorialne kongregacije (EF n. 31).

10. Izseljenskim misijonarjem — in sicer samo njim in njihovim direktorjem — je konzistorialna kongregacija z dekretom „Normae et facultates pro sacerdotibus in spiritualem emigrantium curam incumbenibus“ z dne 10. dec. 1945 podelila nekatere posebne fakultete: privileg prenosnega oltarja; fakultete maševanja na prostem, binacije ali trinacije ob nedeljah in zapovedanih praznikih, polnočnice za Božič in v noči med starim in novim letom; privileg maševanja na veliki četrtek; večerno mašo pod običajnimi pogoji; fakulteto blagoslavljanja duhovniška oblačila in po predpisanih obredih blagoslavljanja rožne vence, križe, kipce in svetinje ter dajati na to odpustke. Za uporabo teh privilegijev in fakultet so v dekretu podrobneje določeni pogoji, ki jih tu izpuščamo.

Le to naj še omenimo, da isti dekret tudi izseljencem podeljuje nekatere posebne pravice: 1. čas za velikonočno obhajilo je zanje raztegnjen na celo leto; 2. nedeljski dolžnosti zadoste, če so pri maši, ki jo ima izseljenski misijonar na prenosnem oltarju ali na prostem; 3. pod običajnimi pogoji morejo dobiti porciunkulske odpustke (2. avgusta) v oratoriju ali kapeli svojega misijona.

IV. Direktorji izseljenskih misijonarjev

1. Direktorji izseljenskih misijonarjev so, kot beseda sama pove, njihovi neposredni predstojniki (EF n. 5).

Kakor izseljenski misijonarji, tako so tudi njihovi direktorji nova ustanova v organizaciji dušnega pastirstva izseljencev, ki jo je uvedla in pravno uredila EF.

2. Direktorje izseljenskih misijonarjev izbira in postavlja v vsakem narodu samo konzistorialna kongregacija, ki mora o tem takoj obvestiti škofo države ali pokrajine, v katero jih pošilja (EF n. 5).

Vso svojo službo opravljajo pod vodstvom iste kongregacije, ki jih v ta na-

men „vodi in nadzira bodisi po krajevnih ordinarijih bodisi po delegatu za izseljenstvo, bodisi po drugih duhovnikih, ki se določijo za to službo“ (EF n. 5. 18).

3. Oblast direktorjev je natančno določena in omejena. Izrečno je poudarjeno, da „direktorji izseljenskih misijonarjev... ne morejo v moči svoje službe izvrševati nobene krajeвне ali osebne vodstvene oblasti razen v stvareh“, ki se v konstituciji navajajo (EF n. 19).

Na podlagi teh določb pa „ima direktor zlasti pravico in dolžnost: 1. urejati s škofi države ali pokrajine, v kateri se misijonarji stalno mude, vse kar zadeva duhovno blaginjo priseljencev iz njegove države ali njegovega jezika; 2. upošteva pravico ordinarijev voditi misijonarje“ (EF n. 20).

Potemtakem direktor izseljenskih misijonarjev v moči svoje službe nima nobene oblasti nad krajevnimi župniki, ne nad župniki narodnih ali jezikovnih župnij; ne nad kaplani po farah ali nad drugimi duhovniki, ki niso izseljenski misijonarji, pa čeprav so z njim iste narodnosti in se bavijo z dušnim pastirstvom svojih rojakov.

Govoriti torej o direktorju dušnega pastirstva ali o direktorju dušnih pastirjev te in te narodnosti je vsaj dvoumno; kajti po sedanji uredbi ni direktorju poverjeno v vodstvo celotno dušno pastirstvo poedine narodnosti. To je stvar škofov. Direktor v moči svoje službe neposredno vodi samo dušno pastirstvo, ki ga vrše izseljenski misijonarji. Zato se kot njihov neposredni predstojnik imenuje direktor izseljenskih misijonarjev.

4. Direktorji so za izseljenske misijonarje to, kar so dekanji za župnike. Določbe o njih so skoraj dobesedno povzete iz cerkvenega zakonika iz poglavja o dekanjih (cfr. EF n. 21-23; kan. 445-450). To je važno za določitev in razumevanje medsebojnih odnosov. Izseljenski misijonarji niso kaplani direktorjev, temveč so župniki. Zato so pri svojem delu veliko bolj samostojni in neodvisni.

5. Podrobneje pa je odnos direktorjev do izseljenskih misijonarjev takole urejen:

Direktor ima dolžnost preiskovati: „1. če misijonarji... živijo po določbah kanonov in če zvesto opravljajo svoje službe; 2. če se izvršujejo odloki konzistorialne kongregacije in krajevnega ordinarija; 3. ali se skrbno pazi na lepoto in čistost cerkva ali kapel ali oratorijev in sv. oprave, zlasti pri hranjenju najsvetejšega zakramenta in opravljanju sv. maše; 4. ali se vrše sv. opravila po liturgičnih zakonih in odlokih obredne kongregacije; ali se vestno upravlja cerkvena imovina in se pravilno opravljajo z njo združena bremena, zlasti mašna; ali se pravilno spisujejo in hranijo župnijske knjige“ (EF 21; cfr. kan. 447, 1).

„Da more biti direktor o vsem tem obveščen, mora dušnopastirske postojanke... pogosto obiskovati“ (EF n. 21; kan. 447,2).

„Direktorjeva dolžnost je tudi takoj, ko zve, da je kak misijonar... težko obolel, poskrbeti, da ne bo bolnik brez duhovne in telesne pomoči in da bo, ko umrje, imel dostojen pogreb; poskrbeti tudi mora, da se ne bodo med njegovo boleznijo ali po smrti zgubile ali odnesle knjige, listine, sveta oprava in drugo“ (EF n. 21; cfr. kan. 447,3).

„Direktor more iz upravičenih razlogov, ki jih mora odobriti konzistorialna kongregacija, sklicati kamorkoli vse misijonarje..., zlasti za to, da se skupno udeležijo duhovnih vaj ali da imajo konferenco o tem, kaj bi podvzeli, da bi boljše opravljali svojo službo“ (EF n. 22; cfr. kan. 448,1).

„Vsaj enkrat na leto mora direktor poročati konzistorialni kongregaciji o misijonarjih... in o stanju dušnopastirskih postojank; pri tem naj razloži ne le,

kar se je med letom dobrega storilo, marveč tudi napake, ki so se vrinile, in sredstva, ki so se proti njim uporabila, in kaj se zdi, da bi bilo treba storiti v korist dušnopastirskih postojank“ (EF n. 23; cfr. kan. 449).

6. Kar se pa tiče osebnega cerkvenopravnega položaja direktorjev, njihove vsakoletne odsotnosti in posebnih fakultet od strani konzistorialne kongregacije, velja prav isto, kar smo zgoraj povedali o izseljenskih misijonarjih (glej točke 8-10).

V. Škofje in škofovski odbori za izseljenstvo

1. Redno organizacijo dušnega pastirstva za izseljence je konstitucija EF izpopolnila tako, da je na stopnji župnika uvedla posebno ustanovo izseljenskih misijonarjev, na stopnji dekana pa direktorje izseljenskih misijonarjev. Na stopnji škofa pa se ta posebnost preneha. Konstitucija ne predvideva posebnih izseljenskih škofov, temveč skrb za izseljence enostavno prepušča krajevnim škofom.

Zato — mimogrede povedano — je bila želja mnogih Slovencev, ki so po smrti škofa Rožmana pričakovali, da mu bodo v izseljenstvu imenovali naslednika, pravno brez vsake osnove. Saj tudi škof Rožman sam ni bil izseljenski škof, temveč ljubljanski škof v izseljenstvu. Niti ni bil nikoli imenovan za vizitatorja ali delegata svete stolice za Slovence. Pa tudi če bi bil, bi bila ta služba z EF ukinjena (EF n. 17).

2. Prave in dolžnosti krajevnih škofov do izseljencev so obsežene v določbah kanonskega prava, ki jih je konstitucija sicer dopolnila, v bistvu pa pustila nedotaknjene. Pri tem svojem delu so tudi škofje v celoti podrejeni konzistorialni kongregaciji.

K temu, kar smo že mimogrede povedali o škofih, naj dodamo le še naslednje. Konstitucija silno priporoča, naj bi škofje izseljence res sprejemali za svoje ter ustanavljali razne svete ali ustanove, ki bi skrbele za njih duhovno in moralno podporo. Vsako leto naj bi prirejali izseljenski dan z nabirko, ki naj bi jo poslali konzistorialni kongregaciji (EF n. 49).

3. Da bo škofijska organizacija bolj učinkovita, naj bo izpopolnjena z medškofijsko organizacijo za posamezne pokrajine ali države. Ponekod so že pred konstitucijo imeli škofovske odbore za duhovno oskrbovanje izseljencev. EF jih potrjuje in želi, da bi se taki odbori povsod ustanovili. Tajnika takega odbora naj konzistorialna kongregacija imenuje za direktorja izseljenstva v tistem narodu. Kjer pa takega odbora še ni, more konzistorialna kongregacija za takega direktorja imenovati kakega duhovnika tiste pokrajine, ki ga predlože škofje (EF n. 6).

4. Končno moramo omeniti škofo, iz katerih škofij so izseljenci prišli. Konstitucija EF tudi njim daje nekaj posebnih navodil, ki so obvezna le za italijanske škofo (EF n. 41-55), ostalim pa toplo priporočena (EF n. 56).

Najvažnejše je pač to, da ti škofje velikodušno dajo na razpolago konzistorialni kongregaciji duhovnike, ki se žele popolnoma posvetiti izseljencem (EF n. 56). Siliti k temu pa seveda tudi škofje nimajo pravice. Italijanski duhovniki se morajo pred odhodom v izseljenstvo primeren čas vzgajati v posebnem papeškem zavodu, ki ga je v ta namen ustanovil že Pij X. (EF n. 51-54).

Poleg tega naj škofje skrbе, da se bodo na njih pobudo in pod njih vodstvom ustanavljali izseljenski odbori in pododbori, zlasti v škofijah v katerih se bolj pogosto izseljujejo. Pri tem naj bi sodelovala Katoliška akcija in druge katoliške organizacije (EF n. 42-44).

Škofje naj dalje skrbе, da bodo župniki svoje vernike pred odhodom v izseljenstvo na primeren način duhovno pripravili (EF n. 45) in da jih bodo tudi še

po odselitvi spremljali z dušnopastirsko skrbjo (EF n. 46). Vsakemu naj bi pred odhodom dali cerkveno izkaznico (EF n. 46). Ordinariji naj bi vplivali na župnike, da bi radovoljno eno mašo na leto namesto za ljudstvo darovali po papeževem namenu v korist izseljencev (EF n. 50). Končno naj bi ti škofje skrbeli, da bi se uspešno prirejal letni izseljenski dan, kakor tudi nabirka za duhovno oskrbovanje izseljencev (EF n. 48).

VI. Konzistorialna kongregacija in izseljenci

1. Po EF je konzistorialna kongregacija izključno pristojna, „da preiskuje in pripravlja vse, kar se tiče duhovne blaginje izseljencev latinskega obreda, pa naj se izselijo kamorkoli“ (EF n. 1).

2. V ta namen je naša konstitucija pri Konzistorialni kongregaciji ustanovila „vrhovni svet za izseljenstvo“ (EF n. 7) in mesto „delegata za izseljenstvo“ (EF n. 9). Ta delegat je tajnik omenjenega vrhovnega sveta in praktično vodi vse delo v prid izseljencev (EF n. 7). EF v posebnem poglavju podrobno našteva vse njegove dolžnosti in pravice (EF n. 9-16).

3. S tem pa je ukinjeno pri isti kongregaciji mesto prelata za italijanske izseljence, prav tako tudi službe vizitatorjev ali delegatov kateregakoli jezika ali naračnosti, ki so bili prej nastavljeni za duhovno korist izseljencev (EF n. 17).

VII. Še nekatere opombe glede EF

1. Določbe, ki se nanašajo na tako imenovane pomorske ljudi in na vernike vzhodnih obredov, se nas neposredno ne tičejo. Zato smo jih namenoma izpustili.

2. Kljub vsej svoji novosti EF ni povsem originalna. Dobro leto pred njo, 2. aprila 1951, je namreč konzistorialna kongregacija izdala Instrukcije o vojaških vikariatih (AAS 1951, p. 562), ki vsebuje podobne določbe glede vojaških kaplanov kot naša konstitucija glede izseljenskih misijonarjev. Natančnejša primerjava obeh dokumentov bi bila brez dvoma zanimiva in koristna, čeprav seveda ni tu mesta zanjo.

3. EF je silno posrečeno rešila dušno pastirstvo za izseljence. Lepo je spravila v sklad posebne potrebe izseljencev z občim pravom in redno organizacijo dušnega pastirstva. Če tega tudi v življenju vedno ne občutimo, ni kriva konstitucija sama, temveč nje slaba izvedba.

4. Izvedba konstitucije zavisi od cele vrste činiteljev na vseh stopnjah hierarhične lestvice v Cerkvi: od svete stolice, od škofov v izseljenstvu in doma, od duhovnikov in od vernikov. Zato je nesmiselno, vse pričakovati le od enega teh faktorjev, npr. od duhovnikov, pa čeprav jih je veliko, kot je nas tu v Argentini. Kako vse drugače bi pri tem številu duhovnikov lahko bilo organizirano dušno pastirstvo za Slovence tukaj, če bi npr. konzistorialna kongregacija tako podpirala svoje duhovnike kot vzhodna kongregacija svoje; če bi argentinski škofje tako iskreno sprejeli EF kot belgijski škofje; če bi iz domovinskega zaledja sprejemali tako pomoč kot nemški duhovniki; če bi se vsi naši stari naseljenci tako oklepali svojih duhovnikov, kot se jih nekateri novi naseljenci. Pa to so samo pobožne želje. Sedaj pa pogledjmo, kakšen je dejanski položaj pri Slovencih v Argentini.

C) IZVEDBA KONSTITUCIJE EF V ARGENTINI

I. Kaj se je do sedaj naredilo glede Slovencev

1. Če začnemo od zgoraj, je kot zastopnik episkopata imenovan direktor vsega izseljenstva v Argentini.

2. Ustanovljen je tudi „Argentinski katoliški odbor za izseljence“, ki mu predseduje omenjeni direktor. Njegov namen je v smislu EF razširjati in aplicirati krščanski nauk glede priseljencev; koordinirati versko, socialno in kulturno skrbstvo priseljencev; usmerjati v krščanskem smislu zakonodajo glede izseljenskih problemov; zastopati pred oblastmi in državnimi ter zasebnimi organizmi vse delovanje ni katoliške organizacije, ki se bavijo z izseljenci.

K temu odboru spadata tudi dva oddelka: Tehnični oddelek, ki ima na skrbi organizacijo Katoliškega instituta za izseljenstvo; in pa oddelek za socialno pomoč. Oba oddelka sta v izvrševanju svoje specifične naloge samostojna in neodvisna (cfr. Revista eclesiástica 1961. p. 209-211).

Vsa dejavnost omenjenih organov je do sedaj obstajala samo v pripravi vsakoletnega izseljenskega dne. Nekaj je tudi to.

3. Slovenci pa imamo tako kot ostale izseljenske narodnosti svojega direktorja izseljenskih misijonarjev. In to je za zdaj tudi vse, kar imamo od EF. Izseljenskega misijonarja pa Slovenci v Argentini nimamo nobenega, čeprav je ravno v tem bistvo nove uredbe. Prav tako nimamo nobene narodnostne ali jezikovne župnije. Vse ogromno delo, ki ga slovenski duhovniki opravljajo v prid svojim rojakom, se vrši tako, kot bi se tudi brez EF lahko. Res pa je, da je vsaj za takšno delo konstitucija ustvarila malo bolj ugodno ozračje, kot bi ga sicer imeli.

4. Zato moramo pribiti dejstvo: EF pri Slovencih v Argentini še daleč ni izpeljana. Storjen je samo prvi, prav majhen korak k temu. Bog daj, da bi nam vsaj bodočnost čimprej prinesla celotno rešitev.

5. Dokler pa do tega ne pride, pa čim bolj izrabimo vse sedanje dejanske možnosti za delo med rojaki. Da nam bo to lažje izvedljivo — in kot v skromen doprinos k temu — naj opozorim na nekaj aktualnih problemov, da jim s skupnimi močmi iščemo zadovoljive rešitve.

II. Razmerje med direktorjem izseljenskih misijonarjev in ostalimi duhovniki

1. To je prvo vprašanje, na katerega bi v tej zvezi rad opozoril. Zgoraj smo videli, da je direktor v moči svoje službe predstojnik samo svojih izseljenskih misijonarjev. In ker med nami nihče nima tega imenovanja, zato mu nihče ni pravno podrejen.

Ta jasna formulacija dejanskega stanja morda na prvi hip malo začudi, ima pa svoje dobre posledice. To dejstvo namreč, da direktor med slovenskimi duhovniki nima pravno podrejenih sodelovalcev, zelo zmanjšuje njegovo odgovornost, kar mu je po vsej pravici lahko v veliko osebno pomirjenje. Isto dejstvo pa hkrati zelo večja našo lastno odgovornost glede dela za slovenske izseljence.

2. Čeprav direktor ni naš predstojnik, nas kljub temu vežejo nanj nekatere dolžnosti, ki izvirajo iz splošnih moralnih načel: V prvi vrsti moramo priznati njegovo imenovanje in ga kot takega spoštovati zasebno in v javnosti pred ljudmi. Dalje mu moramo priznati pravico, da po svojih najboljših močeh skuša organizirati duhovno in materialno pomoč v prid našim rojakom. In ker pri tem delu nima na razpolago svojih lastnih izseljenskih misijonarjev, ima toliko več pravice, da se s prošnjo za pomoč obrača na vse slovenske duhovnike. Zato ni nič bolj naravnega, kot da mu vsi po svojih najboljših močeh skušamo pomagati. In končno naj omenim še to, da imamo tudi mi duhovniki, v kolikor smo izseljeni verniki, pravico, obračati se nanj za pomoč kot ostali. V tem primeru pa nas vežejo nanj še posebne dolžnosti krščanske hvaležnosti.

3. Po drugi strani pa je tudi res, da direktor nima morda kake izključne pravice za delo med Slovenci. Do tega imajo tudi drugi duhovniki pravico in tudi

dolžnost, ne da bi za to vedno morali iskati pri njem predhodnji placst. To svobodo je treba spoštovati. Ker pa v tej svobodi tiči tudi resna nevarnost za preveliko cepitev in, kar je še slabše, za medsebojno križanje sil, je zahteva po pametni koordinaciji nujna. S tem pa že prehajamo k naslednjemu vprašanju.

III. Vrhovni duhovniški odbor za organizacijo dela med Slovenci

1. Slovenski duhovniki, svetni in redovni, imamo v Argentini na zelo pester način organizirano delo v prid rojakom. Tako npr. imamo duhovsko semenišče z dijaškim zavodom, duhovniške sestanke z revijo „Omnes Unum“, dušnopastirske centre z različni organizacijami, revije kot „Duhovno življenje“, „Katoliške misijone“ in druge; misijonišče lazaristov itd.

Ta pestrost je deloma utemeljena v različnih potrebah, ki jim moramo zadostiti, deloma pa v pravici do svobodne inicijative, ki jo je treba spoštovati. Da bo pa ta pestrost čim bolj koristna, nujno potrebuje neke povezave in enotne naravnave sil v skupno dobro. Čeprav nam tudi glede tega še za čuda dobro gre, je vendar še v marsičem možno in potrebno izboljšanje. Kako to doseči?

2. Avtoritativnim potom je to nemogoče, ker nihče izmed nas nima za to potrebne oblasti. Možno je samo na podlagi medsebojnega bratskega razumevanja in svobodnega pristanka različnih sektorjev. Zato bi bil silno koristen nek skupen vrhovni odbor, ki bi predstavljal in koordiniral celotno delo slovenskih duhovnikov v Argentini.

Seveda bi ta odbor moral biti postavljen na širšo podlago, kot je sedanjí dušnopastirski odbor. Poleg dušnega pastirstva v ožjem pomenu bi morali biti v njem zastopani vsi važni sektorji, npr.: rektor semenišča, zastopnik redovnikov, glavni uredniki revij itd. Morda bi bilo pametno, pritegniti vanj tudi kake strokovno usposobljene svetovalce. Za predsednika tega odbora pa ima direktor izseljenskih misijonarjev še najbolj utemeljen naslov.

Ni treba, da bi se ta odbor ne vem kako pogosto sestajal. Podrobneje bi si pa svoje delo pač sam določil. Vendar bi ena izmed važnih njegovih dolžnosti — tako se mi vsaj zdi — morala biti priprava vsakoletnega duhovniškega sestanka za delo med Slovenci. To pa je zadnje, česar bi se še rad dotaknil.

IV. Skupni duhovniški sestanek za organizacijo dela med Slovenci

1. Dela za Slovence v Argentini je veliko, delavcev pa ne vedno dovolj na razpolago, čeprav nas je tu lepo število slovenskih duhovnikov.

Glavni razlog je pač v tem, ker smo vsi zaposleni v argentinskem dušnem pastirstvu. In tega položaja ne moremo poljubno spreminjati. Takšna je pač volja tukajšnih škofov. Pa tudi druge okoliščine praktičnega reda nas k temu silijo. Tako imamo npr. pri Slovencih vsi lahko veliko dela, ne pa jela. To seveda še daleč ni idealen položaj, čeprav od duhovnikov zahteva mnogo idealizma. In za bodočnost so izgledi še slabši. Škofje postavljajo slovenske duhovnike vedno na odgovornejša mesta, na katerih pa imajo vedno manj odvišnjega časa.

2. V takem položaju je nujno, čim boljše izrabiti razpoložljive sile in čim več novih pritegniti k skupnemu delu.

Pri tem seveda moramo biti pravični. Večkrat se komu očita, da premalo naredi samo zato, ker ne dela v tistem sektorju, kot bi si mi želeli. Poleg tega moramo sodelovanje prav vrednotiti. Tu velja nekaj podobnega kot pri napakah, ki se tehtajo, ne pa štejejo. Dalje moramo upoštevati, da imajo nekateri posebne

dolžnosti za delo med Slovenci, ki jih drugi nimajo npr.: kdor ima kako uradno imenovanje za to, kdor je dobil ugodnejšo službeno mesto prav s tem namenom, da bo odvišnji čas posvetil rojakom; kdor je študiral bogoslovje v izseljenstvu itd.

Spet pa ne smemo ostati samo pri tem. Do neke mere smo vsi odgovorni za naše ljudi, kot smo v prvem delu te razprave natančneje razložili. Zato je to splošno dolžnost treba stalno poudarjati, pogosto se na celoto obračati in ne vedno le na maloštevilne posameznike.

Istočasno je neprestano treba skrbeti za čim boljšo organizacijo dela, da se sile ne bodo po nepotrebnem trošile in da bodo vsi s čim večjim navdušenjem sodelovali. Samo nekaj namigov: Kar se sodelavcev tiče, je sicer res, da ni vsak za vse, spet pa je res, da je vsak za kaj sposoben; treba mu je le poiskati primerno delo. S sodelavci je treba pravilno ravnati, da jih čim bolj pritegnemo, ne pa odbijemo; marsikak odbor se je že razbil oziroma se ne more formirati zaradi tega. Ne prevzemati vodstvenih mest le zaradi ugleda in vpliva, delo pa prelagati na druge. Sobrate čim pogosteje informirati o celotnem delu, o uspehih in težavah, dati jim možnost sodelovanja tudi pri načrtih, ne le pri izvrševanju itd.

3. Kot važen pripomoček za doseg te ciljev bi s svoje strani predlagal skupni duhovniški sestanek za organizacijo našega dela med Slovenci.

Sestanek naj bi se po možnosti vršil vsako leto enkrat. Morda najbolje proti koncu leta, v oktobru ali novembru, ker takrat bi se že lahko podalo poročilo o preteklem delu in je že zadnji čas, da se naredi načrti za bodočnost. Zastopani bi morali biti vsi sektorji duhovniškega dela za Slovence. Tudi vabila na te sestanke naj bi bila posebna, vključujoča tudi tiste, ki se mesečnih sestankov morda sploh ne udeležujejo, bodisi zaradi oddaljenosti ali iz drugih vzrokov. Kar pa je najvažnejše, ti sestanki bi se morali vršiti v pravem duhu, na pravi osnovi.

Mi smo podobne sestanke že imeli v prvih letih izseljenstva. Bili so to naši študijski in organizacijski dnevi. Rodili so veliko dobrega, imeli pa so tudi svojo hibo. Nismo si namreč bili dovolj na jasnem o njih značaju. Osebnost sem prepričan, da ravno v tem tiči glavni vzrok, zakaj smo z njimi prenehali.

V našem položaju bi takšni sestanki bili možni samo na tejli osnovi: prvič na zavesti skupne odgovornosti za naše rojake, ki nas sili, da se skupno pogovorimo o naših skupnih dolžnostih; drugič na zavesti, da gre za svoboden dogovor, ker nihče nima nad nikomur prave oblasti, ne noben posameznik nad celoto, ne celota nad nobenim posameznikom.

Zato bi na ta sestanek vsak moral priti prvenstveno s tem namenom, da samega sebe čim učinkoviteje vključi v skupno delo za Slovence: da zase najde čim primernejše zaposlitve, če je še nima; če jo pa že ima, da jo spravi v čim lepšo harmonijo z delom drugih, da ne bo podiral, ampak gradil.

Glasovanje bi na takih sestankih le izjemoma prišlo v poštev. Pa še v tem primeru bi moralo prvenstveno imeti le ta pomen, da glasovalec pred skupnostjo samega sebe obveže, da bo po svojih močeh pomagal pri realizaciji predlaganih načrtov. Ne pa glasovati z namenom, da bi s tem druge obvezoval. Zato bi na teh sestankih bilo treba glasove bolj tehtati, kot pa šteti. Kaj bi pač pomagalo veliko število glasov od strani takih, ki bi potem čez leto vse delo sistematično prepuščali drugim.

Če bi se ti sestanki vršili v takem duhu, sem prepričan, da bi igrali silno važno vlogo pri našem skupnem delu, čeprav seveda tudi od njih ne bi smeli pričakovati kakih magičnih učinkov.

Papež Janez XXIII. ob jubileju sv. bratov Cirila in Metoda

(Ap. pismo Magnifici eventus, 11. maja 1963)

Slovanski narodi letos praznujemo 1100-letnico nastopa sv. slovanskih apostolov Cirila in Metoda na Moravskem. Papež Janez XXIII. je za to priložnost izdal posebno apostolsko pismo Magnifici eventus (11. maja 1963), ki je naslovljeno na škofo slovanskih narodov.

Poleg uvodnih misli o velikem pomenu dela sv. bratov ima pismo te glavne dele: a) Življenje in delo sv. bratov; b) Delo za cerkveno edinstvo pod zavetjem sv. bratov; c) Varstvo in priprošnja sv. bratov; d) Praznovanje letošnjega jubileja sv. bratov.

Naj iz tega pisma izpišemo bolj vidne misli:

Glavne vzroke za apostolske uspehe sv. bratov vidi papež v tem: „Bila sta ubožna, a bogata v veri (Jak 2, 5), moža, bogata s krepostmi, ki sta cenila lepo in dobro (Prid 44, 6), navezana na Petrov sedež ter mu vdana, resnično in globoko katoliška in apostolska moža. Zato ju označuje že Pij XI. tako: Imenovati ju moremo sinova Vzhoda, Bizantinca po domovini, Grka po narodnosti, Rimljana po njunem poslanstvu, Slovana po sadovih njunega apostolata — vsa sta se posvetila vsem, da bi vse povezala v edinstvu vesoljne Kristusove Cerkve.

Jubilejni spomin prihoda sv. bratov na Moravsko, tega „veličastnega zgodovinskega dogodka“ (magnifici eventus), sovпада s sedanjim II. vatikanskim koncilom in se lepo sklada z unionističnimi težnjami tega koncila.

Sv. brata nam s svojim zgledom dajeta pobudo in nas s priprošnjo podpirata v današnjem prizadevanju za edinstvo. „Sta kot zvezdi-dvojčki, ki združujeta svojo luč in nas vodita na poti k edinosti. Sv. Ciril in Metod, sveta stebra edinosti, brez dvoma molita za vso Cerkev in za narode, ki sta jim zavetnika; sta res kot dve oljki, svečenika, glasnika miru pred Gospodom vse zemlje“ (prim. 2 Mak 15, 14; Raz 11,4; Zah 4, 11-14).

Tudi za naš čas velja molitev umirajočega Cirila, ki je molil za svoje ljudstvo: „Gospod, moj Bog, ki si vse angelske vrste in brezštevne moči sestavil, nebo razpel in zemljo utrdil... pomnoži svojo Cerkev in zberi vse v edinstvo in stori, da bo izredno ljudstvo složno v tvoji pravi veri in pravilni veroizpovedi, in vdihni v njih srca besedo tvojega nauka... da se podvizajo k dobrim delom in delajo, kar je tebi všeč“ (Žitje Konstantina, 18. pogl.).

Papež hvali delo za edinstvo, ki ga je v preteklosti v duhu sv. bratov in pod njuno zaščito vršilo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda: „V prizadevanju za cerkveno edinstvo je mnogo storila bratovščina, ki jo je ustanovil Anton Martin Slomšek, škof v Mariboru, in jo je pospeševal Anton Ciril Stojan, nadškof v Olomucu, in se je imenovala Apostolstvo sv. Cirila in Metoda; zelo koristni so bili tudi kongresi na Velehradu, svetem spominskem kraju na sv. Metoda. Uspehi teh kongresov vzbujajo živo hrepenenje po boljših časih, da bi bilo mogoče obnoviti in nadaljevati delo, ki je bilo tako dobro zastavljeno.“

Naš čas nam narekuje edinstvo: „Glas časa je božji glas: so pojavi, ki nas v njih naš čas vabi in spodbuja k zaželeni obnovitvi skupnosti in k miru.“

Slovane papež za to obletnico spodbuja k češčenju sv. bratov: „Vsi, ki v vaših narodih kličejo ime Kristusovo, naj goreče in pobožno dvignejo oči in srce k tema nebeškima zavetnikoma, ki sta kot rešilni zvezdi. Čim bolj ste potrebni božje pomoči — in te ste potrebni bolj kot človeške — tem bolj morate zaupati v priprošnjo sv. Cirila in Metoda. Z mogočno priprošnjo iz nebes še danes bedita nad potrebami in podpirata delo, ki sta ga sama vršila. Njuna plemenita ljubezen ni ugasnila, ampak je iz nebes še bolj živa in mogočna.“

Pod vplivom dela sv. bratov in evangelija so slovanski narodi „razvili v sebi srečne naravne darove, ki jih odlikujejo: Živ smisel za božje reči, plemenit značaj, nadarjenost, nagnjenost h kulturi, umetniško darovitost, velikosrčno gostoljubnost in druge izredne lastnosti, ki danes glede teh narodov dajejo upravičeno upanje.“

Tem narodom bo Bog v današnji nesreči pomagal po priprošnji sv. bratov: „Z žalostjo ugotavljamo, da se v mnogih od teh dežel ne zmenijo za dostojanstvo krščanskega imena in za vzvišene nadnaravne vrednote, ki so bile slava in ponos njih prednikov. — Morali bi se žalostiti nad teptanjem tega, kar je treba visoko ceniti in ljubiti, ter naj bi se misli oblastnikov obrnile na dobro in se nevihta sprevrgla v lahen vetrič. — Gospod, ki vodi in vlada čase in vse reči, bo — tako upamo — na vaše molitve zaključil vaše trpljenje in žalost ter njim, ki upajo v njegovo pomoč in varstvo, pripravil tolažbo, ki bo toliko slajša, kolikor bolj nepričakovano bo prišla.“

Papež še omenja, da je za slovesno praznovanje tega jubileja sv. bratov poslal nekaterim stolnim cerkvam slovanskih narodov na zadnjo Svečnico blagoslovljene sveče (tako svečo je prejela tudi ljubljanska stolnica). Obenem v nagovoru ob podpisu tega apostolskega pisma omenja, da je blagoslovil temeljni kamen za Inštitut sv. Cirila in Metoda, ki ga bodo zgradili v Rimu.

Priredil Gn.

Prelat dr. Franc Grivec

Franc Gnidovec, Argentina

V Ljubljani je konec junija v 85. letu starosti umrl v svetu široko znani slovenski znanstvenik, profesor ljubljanske teološke fakultete, prelat dr. Franc Grivec.

Rodil se je 19. okt. 1878 v župniji Ajdovec pri Novem mestu (vas Veliki Lipovec, kjer je bil doma kot njegov sosed tudi pok. škof skopljanski dr. Franc Gnidovec).

Že v srednji šoli se je z navdušenjem posvečal študiju slovanskih jezikov. V tem mu je bil tovariš njegov mladostni prijatelj Ivan Prijatelj, poznejši slovenski literarni zgodovinar na ljubljanski univerzi (umrl 1. 1936).

Bogoslovje je študiral v Ljubljani in se je že v teh letih zanimal za rusko krščanstvo in rusko kulturo, zlasti za velikega ruskega krščanskega filozofa Vladimirja Solovjeva. O teh vprašanjih se je že v tistem času oglašal s članki in razpravami v „Katoliškem obzorniku“ (1899-1902).

Za duhovnika je bil posvečen 12. julija 1901 in bil nato poslan na univerzo v Innsbruck, da nadaljuje teološke študije in napravi doktorat. Tam je v tistih

letih bilo na teoloških študijah več slovanskih duhovnikov z Vzhoda, zlasti Ukrajincev. Z njimi je navezal mladi Grivec tesne prijateljske stike, ki so mu bili v oporo in pobudo pri njegovem študiju vprašanj iz vzhodne teologije. V pripravljanju doktorske disertacije iz tega področja se je dalje časa mudil tudi na univerzi v Krakovu. Teološki doktorat je dosegel l. 1905.

Ko se je po končanem študiju vrnil v domovino, je bil najprej eno leto v dušnem pastirstvu kot kaplan v Dobu pri Domžalah. L. 1906 pa je bil imenovan za študijskega prefekta v ljubljanskem semenišču. Naslednje leto je prav tam začel tudi predavati kot docent teologije in je postal na tem mestu l. 1916 pravi, redni profesor.

Konec prve svetovne vojne je bil 19. apr. 1919 poklican na univerzo v Zagreb, kjer je predaval vzhodno teologijo. Po letu dni pa se je 20. apr. 1920 že vrnil na teološko fakulteto novoustanovljene univerze v Ljubljani. Tu je potem skozi do smrti predaval osnovno bogoslovje s posebnim ozirom na krščanski Vzhod (ekleziologijo in vzhodno teologijo).

V zvezi s tem glavnim predmetom v svoji profesuri se je veliko posvečal raziskavanju življenja in dela svetih slovanskih apostolov Cirila in Metoda. Zlasti se je v globlje in podrobnejše znanstveno delo na tem področju zakopal nekako po l. 1935 in v tem ostal do smrti ter se priboril do lepih znanstvenih izsledkov, kar mu je tudi prineslo svetovni sloves.

Na tem področju je objavil kot znanstvenik nepregledno vrsto strokovno-znanstvenih člankov in razprav v najrazličnejših domačih in tujih znanstvenih revijah in veliko samostojnih del. Od teh omenimo le največja. S področja dogmatične teologije so: Cerkev (dve priredbi: 1924 in 1943), Kristus v Cerkvi (1936), Skrivnostno telo Jezusa Kristusa (1944); prevod in komentar okrožnice Pija XII. *Mystici Corporis Christi*. Iz vzhodne teologije in o sv. Cirilu in Metodu: Sv. Ciril in Metod, apostola cerkvene edinosti (1910), Pravoslavje (1918), Slovanska apostola sv. Ciril in Metod (1927; izšlo tudi v teh prevodih: češkem, nemškem, slovaškem, poljskem), Žitje Konstantina in Metodija (dve priredbi: 1936 in 1951), Slovanski knez Kocelj (1938), Krščanstvo in Cerkev (1941), Konstantin und Method, Lehrer der Slaven (Wiesbaden 1960; podobno delo je za letošnji jubilej 1100-letnice nastopa sv. bratov na Moravskem pripravljaval po naročilu cerkvene oblasti za Mohorjevo družbo), Constantinus et Methodius Thessalonicenses — fontes (Zagreb 1960; skupaj s prof. F. Tomšičem); v znanstvenih revijah so s tega področja objavljena tale obsežna in važna dela: *Vitae Constantini et Methodii* (Acta Acad. Vehr., Olomuc 1941), *Constantinus et Methodius Thessalonicenses* (Slovo, Zagreb 1960).

Znanstvena vprašanja, kjer je prelat Grivec znanosti veliko prispeval, so zlasti tale: 1) Nauk o Cerkvi kot skrivnostnem telesu Kristusovem; prvi je ta nauk vdelal v teološki traktat o Cerkvi, za kar je prejel posebno pohvalo s papeškim pismom l. 1924; ta nauk je bil pozneje obširno podan v okrožnici Pija XII. *Mystici Corporis Christi* (1943); 2) Vzhodni nauk o rimskem primatu; 3) Življenje, delo in nauk sv. Cirila in Metoda.

Čeprav je pok. prelat Grivec po svoji duševni usmerjenosti bil predvsem znanstvenik, je vendar za realizacijo ideje, ki ji je služil, veliko posegal tudi na praktično življenjsko področje. Tako je zlasti veliko sodeloval pri delu za cerkveno zedinjenje. V letih 1924-1926 je prirejal letna poročila „Apostolstva sv. Cirila in Metoda pod zavetjem Device Marije v Ljubljani in Bratovščine sv. Cirila in Metoda v Mariboru“; ta poročila so nosila naslov „Kraljestvo božje“. Iz tega

je nastal znani samostojen unionistični list Kraljestvo božje, ki ga je v letih 1927-1933 urejal prof. Grivec in je v njem tudi sam mnogo pisal za udomačenje unionistične in cirilmetodijske misli med našim ljudstvom. V ta namen se je veliko oglašal tudi v Domoljubu, Bogoljubu in Slovencu. V isti namen je tudi priredil molitvenik z naslovom Apostolski molitvenik, ki je izšel v dveh izdajah (1918 in 1928).

Dalje je prelat dr. Grivec odločilno sodeloval v pripravi in izvedbi unionističnih kongresov na Velehradu, v Ljubljani in v Pragi. Ob priložnosti tega kongresa v Ljubljani l. 1925 mu je papež tudi dal priznanje za zasluge, ko ga je imenoval za svojega hišnega prelata. Za vse njegove zasluge za teološko znanost in cirilmetodijsko vprašanje in pri delu za zedinjenje ga je lani sv. stolica odlikovala še z višjo prelatško stopnjo (ad instar participantium). Olomuški nadškof dr. Leopold Prečan ga je bil že prej imenoval za pravega duhovnega svetnika, češka vlada ga je pa odlikovala z redom „belega leva“ in nazadnje ga je za njegovo 70-letnico l. 1948 praška univerza proglasila za svojega častnega doktorja teologije.

Dočakal je še zmagooslavje, ki ga je njemu tako draga cirilmetodijska ideja doživljala zadnja leta, kar mu je gotovo bilo v veliko zadoščenje in veselje; saj je sam v življenju za to toliko žrtvoval. L. 1957 je pripravil nove in moderne lekcije za poseben oficij, ki ga uporabljajo na praznik sv. Cirila in Metoda slovanske škofije. Za svojo 500-letnico je ljubljanska škofija bila izročena v varstvo kot glavnima zaveznikoma sv. Cirilu in Metodu. V zvezi z današnjim vesoljnim koncilom in njegovimi liturgičnimi reformami in delom za krščansko edinost se ime sv. bratov Cirila in Metoda vedno pogosteje omenja. Zanimanje za slovanska apostola je na višku prav to leto, za 1100-letnico njunega nastopa na Moravskem. Papež ju slavi ter spodbuja k češčenju in praznovanju pomembnega jubileja, ves svet se ozira nanju. Pri praznovanju velikega jubileja v domovini je pok. prelat Grivec odločilno sodeloval: pripravil je za to leto posebne šmarnice o sv. Cirilu in Metodu in Marijinem češčenju na Vzhodu, sodeloval pri pripravi cerkvenih pastirskih pisem, pripravljal po naročilu cerkvenih predstojnikov novo, sodobno knjigo o sv. Cirilu in Metodu. Tudi poročajo, da bi bil še moral pripraviti predavanje za cirilmetodijsko zborovanje v Salzburgu v juliju, ki naj bi ga tam prebral njegov učenec iz Ljubljane. Pa mu je v visoki starosti to delavnost nenadno ustavila smrt.

Upamo, da mu odgovor pred Gospodom življenja in smrti ne bo težak. Saj nam je pok. gospod prelat zgled, kako naj se duhovnik z vso požrtvovalnostjo posveti visoki ideji, ki je duhovniškega življenja vredna.

Za 70-letnico prelata Grivca je l. 1948 mednarodna znanstvena revija za cirilmetodijska vprašanja *Acta Academiae Velehradensis*, Olomuc, Čehoslovaška, izdala posebno slavnostno, njemu posvečeno številko. V posvetilu je profesor dr. Fr. Jemelka o slavljencu napisal lepe besede, ki jih moremo ponoviti tudi ob grobu pokojnega prelata:

„Sejalec je šel seme sejati, seme resnice in ljubezni, seme edinosti in miru v Kristusu... Prelat dr. Grivec je sejati seme, ki sta ga velikemu slovanskemu svetu prinesla sv. Ciril in Metod, in je pri tem v obrambi ene, svete, vesoljne in apostolske Kristusove Cerkve bil po čudoviti bistrosti podoben Konstantinu Filozofu in po apostolski delavnosti ter odločnosti sv. Metodu. V neprestanem trudu je doslej sejati in more sedaj z veseljem povezati bogate snope zaslug v čast Kristusove Cerkve in v korist ter porast edinosti v slovanskem svetu.“

† Franc Saleški Finžgar je po enomesečnem trpljenju umrl 2. junija 1962, v Ljubljani na svojem domu. Okrožnica Nadškofijskega ordinariata, št. 7/1962, pravi o pokojnem sobratu tole:

Njegova močna osebnost je zapustila za seboj tako raznotere in vidne sledove, da se bo zgodovina pogosto ustavljala ob nji, naj bo na kulturnem, umetnostnem, organizacijskem, ljudsko-prosvetnem in političnem pogledu. S to osebnostno močjo je bilo prežeto tudi vse duhovniško delo v cerkvi in zunaj nje. Rajni ni bil duhovnik poleg vsega drugega, ampak je bil iz duhovnika vse drugo, bolj zaradi duhovnika kakor poleg njega. Vse je bilo nerazdružna celota. Koder koli je kot duhovnik stopil med ljudi, so čutili v njegovem duhovniškem delu moč in čar njegovega duha. Iz njegove besede so čutili trdno in globoko vero, toplino razumevaločega človeka, ki bi rada povsod in vsakemu pomagala, veliko odkritost in plemenitega, bistriga duha, ki spozna bolezen in ji zna najti zdravila. Prva leta svojega duhovniškega dela je preromal škofijo na vse vetrove; bil je res križev pot — pa ni zagrenel poniknil vase, ni se upiral, ne nehal delati z vsemi darovi, ampak moško prehodil pota od prve kaplanske službe 1895 v Bohinjski Bistrici pa preko Jesen in Kočevja in Idrije in Sv. Jošta in škofje Loke in prisilne delavnice v Ljubljani pa do župnika v Želimlju in Sori in Trnovem do 1937. Odkar je napisal „Pod svobodnim soncem,“ je bil najbolj priljubljen pisatelj, in njegove igre so šle preko vseh slovenskih odrov — on je pa ostal do konca zvest in skromen dušni pastir, ki je zmeraj in povsod hotel zveličevati in odreševati. Zato zares iz srca prosimo: Gospod življenja in smrti, pokojnega duhovnika in

zaslužnega slovenskega kulturnega delavca, ki je želel tvojo voljo spolnjevati, naj tvoje usmiljenje pridruži angeljskim zborom. Naj počiva v miru!

† P. Rudolf Pate je umrl 4. oktobra 1962 na Bogenšperku, župnija Šmartno pri Litiji, star 62 let. Rodil se je 10. aprila 1900 v Trnovem v Ljubljani, se po zares krščansko preživeti mladosti odločil za bogoslovje, a še pred končanim študijem začutil, da ga Gospod kliče, naj odrine še bolj na globoko — stopil je v Jezusovo družbo in po končanem noviciatu nadaljeval študije na svetovnoznanih univerzah v Innsbrucku in Louvainu. Bil je izredno nadarjen, a prav tako tudi izredno delaven, pa brez napetosti in hlastavosti, čisto v stilu sv. Ignacija. Znal je 15 jezikov, izmed slovanskih zlasti ruščino. Z lahkoto je pridobil dva doktorata, iz filozofije in teologije. Nič manj občudovanja je vzbujal s svojim značajem, zgrajenem na Ignacijevem „principium et fundamentum“, t. j. docela zakoreninjenem v Bogu: trden, resnoben in ponosen, a hkrati do dna sončen, ponižen, vesel in blag. V Louvainu ga je zaradi obobjega zelo cenil zlasti znameniti misijolog in strokovnjak iz asketike p. P. Charles, njegov profesor in mu napovedal, da bo v Jezusovi družbi postal magister novitorum oziroma voditelj 3. redovne utrditve, kar se je res zgodilo. Razen tega je tudi mnogo pridikal, čeprav največ na Hrvaškem, in premnogokrat dajal duhovne vaje, zlasti za duhovnike in bogoslovce. Ko mu je bilo proti lastni volji iz tega dela, za katerega je bil kakor ustvarjen in ki ga je opravljal z največjim veseljem, a hkrati z velikim čutom odgovornosti, treba izpreči in vzeti nase težak križ, je to storil s prav takim mirom in jasnim, neskaljenim duhom, s kakr-

šnim je dvigal duše k velikodušnosti v službi Kristusu in v delu za reševanje duš. Nekaj posebnega je bilo, kadar je ob začetku govorov pri duhovnih vajah z moškim, neponarejenim glasom molil: „O Jezus, učlovečena beseda božja, nauči nas velikodušnosti... da ti služimo, kakor ti zaslužiš..., da se izgaramo zate, ne da bi iskali drugega plačila kakor sladko zavest, da smo izpolnili tvojo sveto voljo.“ Kdor je potem videl patra v trpljenju, mu je bilo jasno, da je p. Pate sam do dna življal to molitev — brez patosa, brez iskanja izrednosti, zato pa tem bolj izredno in z neskajenim notranjim Kristusovim veseljem, ki ga je moral dajati drugim, ne da bi se zmanjšalo. Tudi tretja stopnja ljubezni je pri njem dobila posebno toplo barvo in moč še ob češčenju presv. Srca Jezusovega. Napisal je p. Pate manj, kakor bi si želeli — preveč je imel drugega dela — a od njega imamo med ostalim tudi dragoceno knjižico „Obljube presv. Srca Jezusovega“. Neko zunanje znamenje, da so se te obljube izpolnile tudi zanj, je njegova smrt prav na četrtek pred prvim petkom v oktobru, ob času „svete ure“, in sicer na peti dan duhovnih vaj, ki jih je tokrat „dajal“ sam sebi. Tako je bil še bolj pripravljen, ko ga je zadela kap, da kakor upamo, prejme plačilo od pravičnega Sodnika in postane priprošnjik za tiste, katere je dvigal k bogu in jih še hotel dvigati. Pokopan je bil ob obilni udeležbi svojih redovnih sobratov in hvaležnih znancev na roženvensko nedeljo v Ljubljani.

† Dr. Andrej Snoj, umrl 23. decembra 1962 v bolnici na Jesenicah. Bil je redni profesor in večkratni dekan teološke fakultete, prelat, zlatomašnik in častni kanonik. Rodil se je 4. decembra 1886 v šentvidu nad Ljubljano iz skromne železničarske družine. Mladost je preživljal v Lescah na Gorenjskem. Po dovršenih gimnazijskih študijah v Kranju vstopil v ljubljansko semenišče in bil posvečen leta 1910. Visoke teološke stu-

dije je dokončal z doktorsko diplomo leta 1913 na Dunaju, nato pa je bil po enoletnem službovanju u Zavodu sv. Stanislava imenovan za profesorja verouka na realki v Idriji. Leta 1920 je bil imenovan za profesorja bibličnih ved nove zaveze na teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je predaval celih 42 let. Vmes je preživel na specializaciji eno leto na bibličnem inštitutu v Rimu in eno leto v Palestini. Pokojnik je bil vzoren duhovnik in neutruden znanstvenik. Spisal je vrsto učenih in poljudnih knjig ter razprav o vprašanjih sv. pisma NZ. Njegova predavanja na fakulteti so odlično pripomogla, da so duhovniki spoznali in vzljubili Kristusa. Tudi vernikom po Sloveniji je mnogo predaval in pisal o Kristusu, Mariji in Sveti deželi. Najbolj znan pa bo ostal kot prevajalec sv. pisma nove zaveze, ki je izšlo doslej že v več izdajah. Kljub veliki strokovni zaposlenosti je do zadnjega pomagal v dušnem pastirstvu, kjerkoli se je pokazala potreba. Ljudje v Idriji se še danes spominjajo njegovega duhovniškega idealizma, verniki pri sv. Jakobu v Ljubljani ne morejo pozabiti, koliko jim je pomagal v cerkvi in izven nje; duhovniki, redovnice in študentke so ga imele za duhovnega voditelja, premnoge fare pa za svojega duhovnega pomočnika. Prelep pogreb je pokazal hvaležnost in spoštovanje, ki so ga do pokojnega profesorja čutili duhovniki in verniki. Pokopan je bil na Žalah v Ljubljani 2. januarja 1963, v jubilejnem letu sv. Cirila in Metod, katerih ideji in Apostolstvu je posvetil prof. dr. Snoj tudi mnogo moči in časa. Naj v miru počiva!

† Jernej Pavlin, nekdanji profesor v Zavodu sv. Stanislava, star 82 let, je umrl dne 15. januarja 1963 v Stični. Rodil se je 20. avgusta 1881 v Naklem, odlično dokončal gimnazijo v Kranju 1902, bogoslovje v Ljubljani 1906, ko je bil vrdiniran. Potem je bil do 1913 kaplan v Cerknici, kjer je z vnetim delom zapustil trajne sledove. Jeseni 1913 je bil postavljen za prefekta v zavodu sv. Stanislava; v teh letih se je usposobil za

gimnazijskega kateheta in 1917 začel poučevati na škofijski gimnaziji v zavodu ter poučeval do 1945. Bil je vesten in delaven v šoli, v katehetskem društvu s pregledovanjem in popravljanjem rokopisov in tiskov, v misijonskem delu, kot odličen spovednik in duhovni voditelj. Usposobil se je tudi za učitelja stenografije in napisal Zgodovino slovenske stenografije, ki je pa ostala v rokopisu. Ob koncu vojske so mu onemogli živci, umaknih se je v tihoto samostana in čakal, da ga pokliče Gospod. Bil je tih, nesebičen in stvaren delavec, brez bleščečih zunanjih uspehov, velik v molitvi, delu in trpljenju. Bog mu bodi plačnik!

† **Dr. Avguštin Kostelec**, opat cistercijanov v Stični, umrl 22. februarja 1963, v 84. letu starosti in 39. letu opatovske službe. Rodil se je v Drašičih pri Metliki, prvi dve gimnaziji je naredil v Novem mestu, nato bil pet let gojenec Alojzijevejšča v Ljubljani. Po sedmi šoli je vstopil k cistercijanom, osmo šolo pa končal v Novem mestu. Bogoslovje je študiral v cistercijanskem samostanu v Hehrerau ob Bodenskem jezeru, doktorat iz teologije pa naredil v Grazu leta 1918 in se zadnji dan Avstrije vrnil domov. Od 1918—1922 je bil stiški župnik; tedaj je vse družine posvetil presv. Sreču in zgledno vodil fantovsko Mar. družbo. Dvanajst let je bil prior samostana in v tej službi vodil gospodarstvo.

Med prvo svetovno vojno je sprejel v samostan goriško bogoslovje in poljske begunce, se naučil poljskega jezika in zato mogel leta 1925 ustanoviti v Mogili na Poljskem s svojimi menihi nov cistercijanski samostan. Leta 1924 je bil izvoljen za opata. S svojo belokranjsko ljubeznivostjo in srčno dobroto, ki so jo redovna pravila prekalila v izredno krepko, je bil samostanski družini in vsem vernikom okolice pravi oče. Med drugo svetovno vojno je, ne glede na politično orientacijo ljudi, reševal iz okupatorjevih rok ljudi in obvaroval mnogo vasi požiga. Rešil je mnogo življenj in domov. Sprejel je v samostan pregnane

duhovnike, ki so se vrnili s Hrvaškega, in jim ob priходу dejal: „Delili bomo vse, kar bomo imeli.“ Pod njegovim varstvom so beli menihi priredili slovenski misal, urejali verski list za zedinjenje: Božje kraljestvo, se navduševali za cecilmetodijsko idejo. Obstoj samostana mu je bil po vojski poglavitna skrb, saj je bil razcvet cistercijanskega samostana po njegovi obnovitvi leta 1896 predvsem njegova zasluga. Umrli je za srčno kapjo. Pokopal ga je mariborski škof prevzvišeni dr. Maksimilijan Držečnik, pogreba so se pa udeležili krški škof prevz. dr. Josip Srebrnič, njegov pomožni škof prevz. Karmel Zazinović, cistercijanski opat iz Mogile na Poljskem, p. Pij Novak, opat bivšega rajhenburškega samostana, ter okoli 50 duhovnikov. — Naj v miru počiva!

Melhior Zorko, biseromašnik in upokojeni župnik mariborske škofije, umrl 28. nov. 1962 v Radečah in tam pokopan.

Anton Ronko, star 61 let, nazadnje župnijski upravitelj v Robu in tam v pokoj; prav tam umrl 11. dec. 1962.

Alojzij Volc, biseromašnik in župnik v pokoju, star 84 let, umrl v Soteski 1. januarja 1963.

Vinko Lavrič, upnijski upravitelj na Brdu, star 71 let, tam umrl 5. jan. 1963.

Anton Lovšin, župnik v pokoju in dedkan, star 79 let, umrl 1. febr. 1963 v Radečah pri Zidanem mostu.

Karel Podbukovšek, salezijanec, star 61 let, umrl na Rakovniku 26. febr. 1963.

P. Angel Budihna, jezuit, star 54 let, umrl v Mariboru 11. marca 1963.

P. Rupert Suhač, frančiškan. bivši definitor in gvardijan, umrl v starosti 67 let na Brezjah 24. marca 1963.

Franc Koželj, upokojeni župnik, umrl star 90 let na Rodici pri Domžalah 30. marca 1963. Pokopan v Mengšu.

RIM

8. junija 1963 je dopolnil v Rimu 80 let z dobrimi deli bogatega življenja preč. g. p. Anton Prešeren, generalni asistent jezuitskega reda za slovanske province. Duhovnikom nam je znano, koliko dobrega je na tem vplivnem mestu, kjer je že 32 let, storil že samo nam slovanskim izseljencem po zadnji svetovni vojni. Če pustimo vse drugo, je velik dobrotnik mnogih posameznikov od nas, poleg tega naših ustanov in je danes brez dvoma največja in splošno priznana avtoriteta med Slovenci v izseljenstvu. Njegova stvaritev je zlasti naše izseljensko semenišče, ki je po vojni pri sveti stolici dosegel njega ustanovitev. V težavah in nevarnostih mu je tudi vedno stal ob strani in mu v odločilnem trenutku ob smrti škofa Rožnana omogočil neovirano nadaljevanje. Pod njegovim pokroviteljstvom in odločilnim vplivom se pri tem semenišču tudi pripravlja zanesljiva bodočnost slovenskega dijaškega zavoda za čas, kadar semenišče samo s svojim delom ne bo moglo več nadaljevati. Kot delegat ljubljanskega nadškofa je naš jubileant tudi najvišji predstojnik te cerkvene ustanove. — Z njim ob tem jubileju tudi mi hvalimo Boga za vse dobro, ki smo ga Slovenci po njem prejel. Naj mu On povrne njegove žrtve za nas in njegovo dobroto z vsemi blagoslovi v njegovem nadaljnjem življenju in delu.

Vzhodni zavod slavi sv. Cirila in Metoda. Rim, središče krščanstva, je spet na nov način proslavil prihod sv. bratov Cirila in Metoda med Slovane. Orientalni inštitut, papeška fakulteta za vzhodne študije, je v dneh od 9. do 11. maja organiziral znanstvena predavanja ob tej obletnici. Konference so bile v veliki avli inštituta na trgu sv. Marije Snežnice

vsak dan popoldne. Slišali smo v resnici odlične znanstvenike in mnogo novega iz raziskavanj o naših blagovestnikih.

Papež sprejel rimske Slovane. Dne 13. maja smo se zbrali Slovani pri sv. očetu. Avdiencia je bila ob 10 v konzistorialni dvorani Vatikana. Sv. oče je pozdravil rektor p. Gill, nato je sv. oče blagoslovil temeljni kamen za slovansko malo semenišče sv. Cirila in Metoda v Rimu, ki je bil potem popoldne položen na via Cassia, na krasnem mestu. Nato je sv. oče bral svoj uradni nagovor na zbrane Slovane v dvorani in podpisal apostolsko pismo „Magnifici eventus“ o sv. bratih. Pismo nosi datum 11. maja, ker na ta dan praznuje Vzhodna Cerkev praznik sv. bratov. Potem je sv. oče govoril iz srea: kako je na poti domov od sv. Janeza Lateran., ko je prevzel rimsko škofijo, obiskal grob sv. Cirila pri sv. Klemenu, ker ima Slovane posebno rad in ker je tako lepe čase preživel med njimi in ker ve, kaj jim sv. Ciril pomeni. Humorja polna, očetovska beseda papeževa nam je vsem šla v srce. Lepo je bilo, ko se je tudi od Slovencev zbralo pred sv. očetom vse malo in veliko v Rimu, od monsignorjev do ponižnih in pobožnih slovenskih uslužbenk. Celotni Slovenci od doma so bili zastopani, ko so čisto slučajno nagovorili nekega duhovnika na trgu sv. Petra; spoznali so ga po stari noši slovenskih duhovnikov. suknje dokolenke, ki je bila včasih pri nas v navadi.

Prepričani smo lahko, da bo češčenje sv. bratov Cirila in Metoda pripomoglo k edinosti slovanskih kristjanov in h krščanskemu miru.

IZ DOMOVINE

Ljubljanski nadškof Vovk o novem pomožnem škofu. Rodil se je novi pomožni škof dne 28. septembra 1902 v Ko-

vorju. Klasično gimnazijo je končal v Ljubljani, kjer je bil gojenec Marijanišča. Bogoslovje je študiral na teološki fakulteti v Innsbrucku v Avstriji, kjer je bil gojenec mednarodnega zavoda Canisianuma in kjer je naredil teološki doktorat. Kaplan je bil v Kranju in v Trnovem v Ljubljani. Leta 1937 je postal ravnatelj bivšega Marijanišča v Ljubljani. Deset let je bil urednik publikacij družbe sv. Mohorja. Od leta 1945 je stolni kanonik v Ljubljani.

Težo škofovske odgovornosti nosim že od 1. decembra 1946. Bogu hvala za vse! Do lani, ko smo slovesno obhajali povzdig škofije v nadškofijo in 500-letnico ustanovitve škofije, je z božjo pomočjo nekam šlo. Prav ob slovesnostih se je pa hudo oglasila bolezen, ki me razjeda že dobro desetletje. Na cerkvenem zboru v Rimu je pritisnila v potankosti in po vrnitvi sem moral prav čez božične praznike dalje časa iskati zdravja v ljubljanski bolnišnici. Še me spremlja trpljenje hude bolezni, ki je posledica sladkorne. Bogu naj bo darovano v čast in za blagor naše nadškofije. Vsem dragim vernikom ne morem biti nikdar zadosti hvaležen za molitve, ki me obilno spremljajo.

Nočem, da nadškofija in njena uprava zaradi moje bolezni, kateri ne napovedujejo ravnó rožnatega poteka, le količkaj trpi. Zato sem prosil svetega očeta za pomožnega škofa, da mi bo v vsem v pomoč. Ker že dalje časa vrši posle generalnega vikarja in jih bo vršil tudi v bodoče, pozna dobro nadškofijo, duhovščino in vse zadeve. S svojo izobrazbo in gorečnostjo bo pač velika opora nadškofiji in meni. Bog naj ga počepira in naše molitve naj ga spremljajo. Če se mi zdravje zopet vrne in utrdi, bova s pomožnim škofom pri vodstvu tako velike nadškofije imela oba zadosti odgovornega dela. Naj bo res vse v čast božjo in v blagor naše drage nadškofije!

† Anton, nadškof

Za novo leto 1963 je ljubljanski nadškof Anton Vovk napisal kratko pastirsko pismo, ki v njem omenja glavne, za

škofijo važne dogode preteklega leta in odpira pogled v novo leto. Omenja II. vatikanski cerkveni zbor, praznovanje 500-letnice ljubljanske škofije in uspele misijone ob tej priložnosti, povzdignitev ljubljanske škofije v nadškofijo. Ob tej priliki je sv. oče podaril ljubljanski stolnici prelep in dragocen kelih. — To leto bo v Ljubljani ponovitev sv. misijona. Nadškof omenja h koncu svojo hudo bolezen, ki jo sprejema z vdanostjo in trdno voljo, delati z vsemi močmi do konca za zveličanje zaupanih mu duš.

Pred praznikom Lurške Matere božje, 11. februarja 1963, so v ljubljanski nadškofiji po naročilu nadškofa opravljali posebno devetdnevno za uspeh vesoljnega cerkvenega zbora. To so storili na povabilo lurškega nadškofa, ki se je na vse škofo obrnil s to željo.

V posebnem pastirskem pismu ljubljanski nadškof (na pepelnici 1963) vabi vernike k praznovanju 1100-letnice, odkar sta sv. brata Ciril in Metod nastopila na Moravskem, in določa način praznovanja. Za to priložnost je sv. oče nekaj sveč, ki jih je bil blagoslovil na zadnjo Svečnico, poslal nekaterim stolnicam Srednje Evrope, kjer bodo obhajali ta jubilej sv. bratov. Tako svečo je prejela tudi ljubljanska stolnica. — Ljubljanska škofija si je prav ob svoji 500-letnici izbrala sv. brata za glavna patrona, ko je bila povzdignjena v nadškofijo. — Jugoslovanski škofje so izdali skupno pastirsko pismo, posvečeno sv. Cirilu in Metodu in Apostolstvu sv. Cirila in Metoda pod zavetjem Device Marije. — To leto naj se v nadškofiji požiivi in okrepi to Apostolstvo. — Praznik sv. Cirila in Metoda, ki se bo odslej obhajal z vso Cerkvijo 7. julija, bodo praznovali z vso slovesnostjo; v posebni devetdnevni bodo prosili svetih dušnih pastirjev, ki naj bi hodili po stopinjah sv. bratov. — Mohorjeva družba bo izdala nov življenjepís sv. bratov, ki ga je napisal prelat dr. Franc Grivec.

Dne 1. marca je tudi za ljubljansko stolnico prišla popeževa sveča blagoslovljena na zadnjo svečnico. Pravzviš-

ni gospod nadškof se je zunji sv. stolici zahvalil s posebno brzojavko.

Navodila ljubljanskega ordinariata za obhajanje 1100-letnice sv. Cirila in Metoda: Papežovo svečo, simbol vere, so v stolnici slovesno prižgali za sklep obnove misijona na cvetno nedeljo zvečer. Odtlej se prižiga ob nedeljah in praznikih pri bolj obiskanih mašah. — V dušnem pastirstvu je vse leto posvečeno utrditvi vere. Posebno se priporoča, da se spet požiye prve nedelje v mesecu kot moške nedelje, tudi s posebnim govorom za moške. Obenem se priporoča enkrat na mesec poseben krščanski nauk za moške v katehitični obliki, t. j. ne s pričenice, ampak kot pri razlagi verouka v cerkvi izpred klopi ali v veroučni sobi, morda tudi z razgovorom. — Požiye naj se nedeljske molitvene ure. — Po vseh cerkvah redne službe božje se bo pred praznikom sv. Cirila in Metoda opravljala posebna devetdnevnic, z določeno pobožnostjo bodisi zjutraj po maši ali zvečer po večernicah. — Praznik sv. Cirila in Metoda, 7. julija, se bo obhajal posebnostno slovesno, s posebnim govorom in molitveno uro za zedinjenje. — Skupna nadškofijska proslava bo na Brezjah v nedeljo po Velikem šmarnu. 18. avgusta. — Čez leto naj bi bila skupna romanja več dekanij na bližnjo božjo pot za ohranitev vere. — Posebej se vsem družinam to leto priporoča sv. rožni venec, ki naj ga molijo za ohranitev vere. Veliko naj se moli tudi za duhovniške poklice.

CERKVENA ODLIKOVANJA

Dr Josip Srebrnič — nadškof. Dr Josip Srebrnič je pred 40 leti postal za tedaj umrlim škofom dr. Antonom Mahničem škof hrvaške škofije na otoku Krku pri Reki. Ob 40-letnici škofovanja ga je sv. oče povišal v nadškofa. Podobno osebno odlikovanje je svoj čas dobil tudi ljubljanski škof dr. Jeglič.

Profesor dr. Franc Grivec je bil ob 60-letnici njegovega delovanja za cirilmetodijsko idejo, za zasluge za bogoslovno znanost in za cerkveno zgodovino

imenovan za visokega prelata — apostolskega protonotarja,

Za častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja je bil imenovan profesor Matija Tomc, župnijski upravitelj v Domžalah na Gorenjskem, priznani delavec na cerkveno glasbenem področju.

Tudi profesor bogoslovne fakultete v Ljubljani dr. Janez Fabijan je bil ob vstopu v pokoj imenovan za častnega kanonika ljubljanskega.

Julij Slapšak, duhovnik ljubljanske škofije v Clevelandu, je bil imenovan za častnega konzistorialnega svetnika, zaradi zaslug za ljubljansko nadškofijo in njene ordinarije.

DUHOVNIŠKI JUBILEJI

Biseromašnik je letos msgr. Stanko Premrl, častni kanonik v Ljubljani in profesor Glasbene akademije v pokoju.

Zlatomašniki:

Anton Hafner, župnik v pokoju, biva na Strugi.

Franc Lovšin, župnik v Dolu pri Ljubljani.

Filip Majeršič, ekspozit v pokoju, biva na Bokaleh pri Ljubljani.

Gabriel Petrič, župnik v pokoju, biva v Ribnici.

Jožef Poje, župnik v pokoju, biva v Dravljah v Ljubljani.

Janez Žerjav, katehet v pokoju in duhovni svetnik, biva v Ljubljani.

Jožef Krakar, duhovnik zagrebške nadškofije, beneficiat v Vogljah v župniji šenčur.

Srebrnomašniki ljubljanske nadškofije. L. 1938 je končal ljubljansko bogoslovje močan letnik, ki so ga sestavljali tile gospodje: Avgustin Albin, Böhm Edmund, Dolinar Francé, Gnidovec Francé, Grčar Ivan, Janež Ivan, Javornik Ivan, Kopač Janez, Lenič Stanko, Močnik Jože, Mohar Janez, Novak Henrik, Oblak Ciril, Peče Jožef, Schweiger Viktor, Sitar Ivan, Skvarča Ivan, Snoj Jo-

že, Strele Lojze, Žnidar Miha, Žun Lojze. — V glavnem so bili posvečeni 3. julija 1938 in obhajajo letos 25 let duhovništva, nekateri doma, drugi v velikem svetu. (Nekaj od teh, kakih pet, je bilo posvečenih že leto prej in so bili lani srebrnomašniki: Lenič, Mohar in dr.). Novak Henrik je že med pokojniki, kot žrtev komunizma.

Letošnji novomašniki v Sloveniji. Na praznik sv. Petra in Pavla je bilo v ljubljanski in mariborski stolnici posvečenih v mašnike 18 diakonov.

Iz goriške nadškofije katere del je v Sloveniji: Pirih Metod iz Lukovca; iz koprške apostolske administrature: Ilijaž Jože iz Podgrada in Kastelic Ludovik iz Hrušice. Iz ljubljanske nadškofije: Jakoš Anton iz št. Ruperta na Dolenjskem; Oblak Metod iz Poljan nad škofjo Loko; Pernuš Viktor iz Kranja; Piber Vinko z Bleda; Petrič Ivan iz Velikih Lašč; šušnik Mihael iz Gozda; Vegelj Vinko iz Čateža ob Savi; Vidic Janez, salezijanec iz Gornje Besnice pri Kranju; p. Peter Vrtačič OFM iz št. Jerneja na Dolenjskem. Iz Mariborske škofije pa: Selčan Leopold iz Frankolovskega; Valdhuber Mihael iz Kamnice pri Mariboru; Sršina Feliks iz Kapel v Slov. goricah; Veleberi Izidor iz Bogojine v Prekmurju; Horvat Anton, salezijanec iz Beltincev in Avguštin Jug OFM iz Studenice.

Letošnje šmarnice: Sv. Ciril in Metod, Marijina častilca, ki se berejo v ljubljanski nadškofiji, je napisal prelat dr. Franc Gnidovec. V poljudni obliki je opisal življenje sv. bratov in pristrčno vpletel češčenje Matere božje na krščanskem Vzhodu.

Birma v slovenščini. Sv. kongregacija obredov je na vprašanje ljubljanskega nadškofa z reskriptom dne 6. aprila 1963 avtentično deklarirala, da slovenski škofje na ozemlju Jugoslavije morejo sv. birmo deliti v slovenščini, kot je v slovenskem prevodu rimskega obrednika.

Klemen Ohridski, učenec sv. Cirila in

Metoda, katoliški svetnik. Kongregacija za Vzhodno Cerkev ga je namreč vključila v svoj koledar vzhodnih katoliških svetnikov. V letih 869 do 873 je deloval v Panoniji, kjer je govoril v slovenskem panonskem narečju in je s tem v tesni zvezi z našo zgodovino. Od l. 870—873 je bil namestnik odsotnega nadškofa Metoda. Po Metodovi smrti je deloval v Makedoniji, od koder tudi nosi ime po mestu Ohridu Ohridski. O njegovem delu bo obširneje razpravljala nova knjiga prelata dr. Grivca „Slovanska blagovestnika“.

Osebnne spremembe. — **Martin Jurčak** SDB, župnik-vikar na Rakovniku v Ljubljani, je bil imenovan za soupravitelja župnije Tomišelj. — **Janez Bobnar**, vikar namestnik v Leskovici, imenovan za upravitelja v Tomislju. — **Josip Škoda**, upokojeni župnik zagrebske nadškofije, se je naselil v Podlipi, soupravitelj pa bo še naprej Stanislav Kapš, župni upravitelj na Vrhu pri Sv. Treh Kraljih. — **Anton Gornik**, župnik in dekan v Šmartnem pri Litiji, je bil imenovan za častnega kanonika stol. kapitlja v Ljubljani. — **Peter Flajnik**, bivši dekan in župnik v Kočevju, sedaj žup. upravitelj v Kropi, in **Viktorijan Demšar**, bivši dekan in župnik v Ribnici, sedaj žup. upravitelj v Komendi, sta dobila častni naslov „decanus emeritus“. — **Janko Preželj**, žup. upravitelj na zdravljenju, je bil imenovan za žup. upravitelja župnije Sv. Katarina. — **Jakob Sajović**, upokojeni duhovnik zagrebske nadškofije, se je naselil v Šmartinu pri Kranju. — **Franc Rozman**, stolni vikar v Ljubljani, je bil 16. junija 1962 na teol. fakulteti v Ljubljani promoviran za doktorja teologije. — **Jožef Kvas**, žup. upravitelj v Stopičah, je postal kanonik kodegiatskega kapitlja v Novem mestu in bo vršil tudi vikarske posle. — **Ivan Pregelč**, žup. upravitelj v Leskovcu, je bil imenovan za dekana leskovške dekanije in duhovnega svetnika. — **Franc Gornik**, žup. upravitelj na Bledu, je bil na prošnjo razrešen službe in je prejel

enoletni bolniški dopust. — **Ignacij Škoda**, žup. upravitelj v šmartnem v Tuhinju, je bil imenovan za upravitelja župnije Bled. — **Vladimir Zmet**, kaplan v Železnikih, je postal župni upravitelj župnije šmartin v Tuhinju. — **Anton Jerman**, sedaj v Bolzano, je resigniral na župnijo Radovica; upravitelj te žup. nije je sedaj postal dosedanji vikar namestnik **Venčeslav Vrtacnik**. — **Franc štempihar**, žup. upravitelj v Kresnicah, je postal župni upravitelj na Polici. — **Vladimir Jereb**, vikar v Novem mestu, je bil imenovan za upravitelja župnije Kresnice. — **Franc Fortuna**, kaplan v Kranju, imenovan za upravitelja župnije Ovsše in soupravitelja župnije Dobrava pri Kropi. — **Ladislav Kovačič**, upravitelj župnije Stara Oselnica in soupravitelj župnije Nova Oselnica, imenovan za upravitelja župnije Stopiče. — **Ivan Koš**, kaplan v Cerkljah na Gorenjskem, imenovan za upravitelja Stare Oselnice in soupravitelja Nove Oselnice. — **Anton Vidmar**, žup. upravitelj v Dobovcu, imenovan za upravitelja župnije Krško. — **Franc Kuster**, kaplan v Moravčah, z bivanjem v Vrhpolju, imenovan za upravitelja župnije Dobovec. — **Vinko Čampa**, kaplan v Črnomlju, imenovan za ekspozita in kuratnega beneficiata na Vrhpolju pri Moravčah. — **Dr. Franc Rozman**, korni vikar in kaplan v stolnici, imenovan za kaplana v Kranju z bivanjem na Primskovem. — **Vinko Prestor**, semeniški duhovnik, imenovan za kornega vikarja in kaplana v stolnici. — **Štefan Babič**, semeniški duhovnik, imenovan za kaplana v Črnomlju. — **Ciril Lazar**, semeniški duhovnik, imenovan za kaplana v Tržiču. — **Franc Erklavec**, semeniški duhovnik, imenovan za kaplana v Cerkljah na Gorenjskem. — **Franc Grahek**, semeniški duhovnik, imenovan za kaplana v Železnikih.

Ivan Drečar, doslej deloval v Podlipi, odšel v mariborsko škofijo. — **Stanislav Kapš**, žup. upravitelj na Vrhu pri Sv. Treh Kraljih, imenovan za soupravitelja Podlike; pri soupravi mu bo

pomagal **Janez Oblak**, žup. upravitelj pri Sv. Joštu nad Vrhiko.

Franc Klopčič, vikar namestnik v Kolovratu, je bil imenovan za upravitelja istotam. — **Janez Tomazin**, kaplan v Sodražici z bivanjem na Gori, imenovan za upravitelja župnije Gora. — **Anton Kotar**, kaplan v št. Vidu nad Ljubljano, imenovan za kaplana v Leskovcu. — **P. Engelhard štucin**, OFM, žup. upravitelj v Kopru, imenovan za upravitelja v Spodnji Šiški. — **P. Pavel Krajnik**, OFM, Kamnik, imenovan za župnika-vikarja na Viču. — **P. Klemen šmid**, OFM, žup. upravitelj v Spodnji Šiški, imenovan za rektorja na Brezjah in za kaplana v Mošnjah. — **P. Polikarp Brolih**, OFM, Ljubljana, imenovan za kaplana v župniji Marijinega oznanjenja v Ljubljani. — **Franc Stritar**, SDB, imenovan za kaplana na Rakovniku v Ljubljani.

Roman Kavčič, žup. upravitelj v Toplicah, je bil imenovan za soupravitelja župnije Črmošnjice. — **Dr. Stanko Cajnkar** in **dr. Jakob Aleksič** sta si po smrti prelata dr. Andreja Snoja razdelila njegova predavanja iz nove zaveze; prvi je bil imenovan tudi za začasnega prosinodalnega eksaminatorja. — **P. Vigiliš Alt**, OFM, je bil imenovan za honorarnega predavatelja cerkvenega prava na teološki fakulteti v Ljubljani. — **Štefan Žerdin**, SDB, imenovan za žup. upravitelja v Tomišlju. — **Ivan Gerčar**, upravitelj na Vranji peči, imenovan za soupravitelja župnije Zlato Polje. — **Klemen Mav**, žup. upravitelj v Krašnji, imenovan za soupravitelja župnije Brdo. — **Anton Smerkolj**, žup. upravitelj v Zagorju ob Savi in dosedaj v. d. dekana, je bil imenovan za dekana zagorske dekanije. — **Franc Vrolih**, žup. upravitelj in dekan v Moravčah, imenovan za upravitelja župnije Brdo in soupravitelja župnije Zlato Polje. — **Jožef Mrvar**, kaplan v Dobropoljah, imenovan za upravitelja v Moravčah. — **Leon Kristanc**, sedaj v Kaliforniji, je resigniral na župnijo Prežganje. —

Za upravitelja župnije Prežganje je bil imenovan dosedanji vikar namestnik Leopold Povše.

Districtus Sloveniae S. I. Z odlokom patra generala Družbe Jezusove z dne 25. decembra 1962 je bil v okviru jezuitske province Hrvaške ustanovljen za ozemlje Slovenije poseben „districtus Sloveniae“ (nekaka viceprovinca) in za njenega superiorja imenovan p. Mihael Žužek, superior rezidence v Mariboru.

Za novega prošta v Kopru je bil v nedeljo, 24. februarja 1963, umeščen č. g. Leopold Jurca, ki je bil dolga leta po- učeval slovensčino slovenske maloseme- nišnike v Pazinu.

Za novega stiškega opata je bil 25. februarja 1963 izvoljen p. Rafael Ašič. dosedanji prior.

Novi ljubljanski pomožni škof dr. Jo- že Pogačnik je bil imenovan z bulo dne 28. 2. 1963, kot naslovni škof irenopolski v Izavriji. Novi škof si je privzel grb, ki v sredi predstavlja mlin na vodi in ima ob straneh dve ribi; pod tem je geslo novega škofa: ECCE FILIUS TUUS.

BELGIJA

Sestanek slovenskih izseljenskih du- hovníkov iz Evrope v Dahlemu, Belgija. 18. — 21. februarja, 1963.

Navzoči: Čretnik, Dejak, Felc, Flis, Gabere, Grims, Ifko, Kavalár, Kokel, Kunstelj, Lavrič, Miklavčič, Reven, Ro- bič, Turk, Zdešar, Žakelj.

Duhovna misel: Kavalár: „Duhovni- ška svetost“.

Precej časa smo posvetili oblikova- nju pravil Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov v Evropi. Osnutek je ses- tavil g. Lavrič. Ciril.

Po sprejetju pravil Zveze slov. izselj. duhovnikov v Evropi, je bil izvoljen sledeči odbor:

Predsednik: Vinko Žakelj

Tajnik: Ciril Turk

Blagajnik: Stanko Kavalár

Nadzorni odbor: Nace Kunstelj in
Anton Miklavčič

U. S. A.

Jože Kampus, župnik v Leskovici, star 59 let, je umrl 1. novembra 1962. V letu 1945 je bil odšel v tujino in bil na- zadnje župnik v Fulton, St. Patrick Church, Kansas. Dne 1. novembra 1962 se je peljal s svojim avtomobilom iz Kansas Sity domov, zgrešil ovinek in z veliko brzino zapeljal s ceste ter bil na mestu mrtev. Duhovník, ki so ga pokli- cali, ga je mazilil sub conditione. Imel je krasen pogreb v stolnici v Wíchiti. Sam škof mons. Mark K. Carroll je imel pontifikalni rekviem ob asistenci štirih slovenskih duhovnikov. Spreveda na du- hovníško pokopališče v Wíchiti se je ude- ležilo 72 duhovnikov, govor pa je imel slovenski rojak-duhovnik. Bil je mehka duša in se je poleg dušnega pastirstva ukvarjal s cerkveno umetnostjo, zlasti s slikarstvom in cerkveno glasbo.

Srebrno mašo je obhajal župnik Aloj- zij Breznik na svoji fari sredi svojih ver- níkov 3. julija. v Uniontown, drž. Wa- shington, USA. Posvetil ga je bil 3. ju- lija 1938 v Mariboru škof Ivan J. To- mažič.

ARGENTINA

Dekan Ciril Milavec 70-letnik. Nihče bi ne mislil, da bi jih imel g. Ciril že toliko na grbi. Je mladosten, aktiven, apostolsko goreč, kakor je bil vedno.

V župnji sv. Marte v Castelarju, škofija Morón, že več let razvija dušno- pastirsko delavnost. Tu je 20. junija ob- hajal svoj 70-letni življenjski jubilej.

Dekan Milavec se je rodil 20. junija 1893 v Planini pri Rakeku. Gimnazijo je študiral v škofijskem zavodu v št. Vidu nad Ljubljano, bogoslovje v Ljubljani in je bil posvečen 29. junia 1918. Bil je ka- plan v škofiji Loki, Tržiču, pri sv. Petru v Ljubljani in na Igu. Za župnika je bil v Želimijah in od leta 1943 na Vrhniki, kjer je takoj postal dekan in duhovni svetnik.

Begunska leta je preživel najprej v taboriščih v Italiji, leta 1948 pa je prišel

v Argentino, kjer je služboval na različnih mestih v prov. Buenos Aires, dokler ni postal župnik pri sv. Marti.

Čestitamo mu k jubileju in mu želimo veliko blagoslova božjega pri nadaljnjem dušnopastirskem delu med argentinskim ljudstvom, ki je versko zelo zapuščeno in mu zna g. Ciril na njemu svojski način z ljubeznijo in potrpežljivostjo prikazati lepoto in bogastvo verskega življenja.

Dva srebrnomašnika imamo letos med nami. 30. jun. je slavil srebrno mašo g. Albin Avguštin v svoji župni cerkvi sv. Marjete v Boulogne. Ob 10,30 je maševal za argentinske župljane, ob petih popoldne pa za slovenske rojake. — V sredo, 3. julija, je slavil svoj srebrni jubilej dr. Franc Gnidovec, rektor semenišča v Adrogué. — Obema jubilantom naše iskrene čestitke.

G. p. Silvin Eiletz DJ je odšel v Nemčijo, kjer bo nadaljeval študije socialnih ved.

Duhovniški sestanki. Na sestanku v mesecu aprilu je bilo 18 sobratov. Duhovno misel je imel Gregor Mali: Duhovnik in molitev, predaval pa je dr. Filip Zakelj: Prvi del II. vatikanskega koncila.

V maju je bilo navzočih 21 duhovnikov. Duhovno misel je povedal Tone Škulj: Potreba študija pri duhovniku, predavanje pa dr. Pavle Krajnik: O marksizmu v Sloveniji.

Sestanka v juniju se je udeležilo 26 sobratov. Kakor vedno smo imeli najprej litanije in blagoslov z Najsvetejšim. To pot smo bili prvič v lepi novi kapeli pod odrom nove slovenske gledališke dvorane v Buenos Airesu, na Ramón Falconu. Na sestanku v dvorani sta nam govorila Jože Rott: Biti moramo zadoščevalci za grehe sveta, in dr. Pavle Krajnik: O sv. bratih Cirilu in Metodu.

Zahvalna pesem v Slovenski kapeli.

Kronanja svetega očeta smo se spomnili tudi v Slovenski kapeli v Slovenski hiši. Pridigi, ki je bila posvečena vesoljnemu prazniku in sv. mašo je sledila zahvalna pesem č. g. direktorja Antona Oreharja.

Sv. maša po vzhodnem obredu. V nedeljo, 7. julija, ob 9,30, je bila na praznik sv. Cirila in Metoda v Slovenski kapeli sv. maša po vzhodnem obredu. Sv. mašo je daroval č. g. dr. Pavel Krajnik, peli so slovenski bogoslovci in gojenci Rožmanovega zavoda v Adrogué. S sv. mašo po vzhodnem obredu, v katerem sta maševala slovanska apostola, smo se spomnili 1100-letnice prihoda svetih bratov med slovanske narode in po želji ljubljanskega nadškofa Antona Vovka prosili, da bo Gospod dal Sloveniji in Slovincem po svetu veliko svetih dušnih pastirjev, ki bodo po zgledu sv. Cirila in Metoda starili vse, da svojemu narodu ohrani vero in zvestobo sv. Cerkvi.

Slovenski dušni pastirji so se razgovarjali. V sredo, 26. junija, dopoldne so se zbrali v Slovenski hiši slovenski dušni pastirji č. g. direktor Anton Orehar, č. g. Matija Lamovšek, č. g. Gregor Mali, č. g. Janko Mernik, č. g. dr. Alojzij Stare in č. g. Matija Brštnar. Razgovarjali so se o raznih dušno pastirskih problemih, zlasti glede verskega tiska. Vsem rojakom toplo priporočajo „Oznaničilo“ „Duhovno življenje“ in „Katoliške misijone“.

Msgr. Janez Hladnik 60-letnik. Skrito in preprosto je g. Janez obhajal ta jubilej v svoji župniji sv. Jožefa Pompejskega v delavskem naselju v Lanusu, v predmestju Buenos Airesa. Jubilantovo ime bo vedno zapisano z zlatimi črkami v zgodovini slovenskih emigrantov v Argentini. Duhovniki in vsi slovenski rojaki v tej deželi smo mu dolžni veliko hvaležnost. Bog naj ga nam ohrani še veliko let, ker nam je tako potreben svetovalec in zvest duhovniški sobrat!

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali) — Urejuje: uredniški odbor, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina — Uprava: Matija Lamovšek, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina — Tiska tiskarna Vilko, S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

